

OSWEGO-JOELLA

Kirjoittanut J. F. COOPER

N:o 30

MAILTA JA MERILTÄ

25 p:ää

SEIKKAILUJA · KERTOMUKSIA · KUVAUKSIA NUORISOLLE

✦ ✦ ✦ Toimittanut TEUVO PAKKALA ✦ ✦ ✦

Kustannusosakeyhtiö Otava · Helsingissä

MAILTA JA MERILTÄ 30.

OSWEGO-JOELLA

„TIENVIITAN“ SEIKKAILUJA

INTIAANIKERTOMUS, KIRJOITTANUT

J. F. COOPER

Ensimmäinen luku.

Amerikan suurissa metsissä on lukuisasti myrskyn tuhoamia paikkoja, joissa on kasoittain kaatuneita puunrunkoja. Asukkaat sanovat niitä tuulenteiksi, ja kun päivänpaiste synkissä metsissä ainoastaan sellaisille paikoille pääsee tunkeutumaan, ovat ne ikäänkuin kosteikkoja. Eräessä tuollaisessa kosteikossa oli kerran muuan seurue, kaksi miestä ja kaksi naista, kiivennyt kolmekymmentä jalkaa korkealle runkokasalle. Mainittu tuulentie sijaitsi korkealla paikalla, josta oli laaja näköala.

Kaksi seurueen jäsentä, mies ja vaimo, olivat intiaaneja, tuskaroraheimoon kuuluvia. Kolmas henkilö oli tavallinen merimies ja neljäs hänen sisarensa tytär, nuori herttainen tyttö. Ihastuksissaan hän katseli suunnatonta lehvämertä ilta-auringon sitä valaistessa.

»Eno», sanoi ihastunut tyttö seuralaisilleen, »tämä näköala muistuttaa paljon valtamerä, joka teille on niin rakas.»—»Sen verran kuin asioista tietämätön tyttö voi kuvitella, Magnet» — tätä nimeä merimies käytti kohdellessaan tyttöä hellyydellä — »mutta ainoastaan lapsi voi huomata yhtäläisyyttä olevan Atlantin valtameren ja tämän lehväpaljouden välillä, jota ei ole kuin kourallinen. Missä ovat vyöryvät aallot, siniset vedet, tyrskyt, valaskalat, rankkasateet ja alituinen liikkuvaisuus tässä

pienessä metsässä, lapseni? Missä vilu, rajumyrskyt, pasaadituulet ja muut senkaltaiset ilmiöt täällä, ja mitähän kaloja uiskentelee tällaisella kesyllä metsäpaikalla?» — »Että täällä on ollut myrskyjä, sen todistaa selvästi koko meitä ympäröivä seutu, ja ellei kaloja niin toki eläimiä asustaa alla lehvien.» — »Sitä en tiedä!» vastasi eno lyhyesti kuten ainakin merimies. »Albanyssa meille kerrottiin kaikenlaisia juttuja villeistä eläimistä, joiden kanssa tulisimme tekemisiin, emmekä kuitenkaan ole nähneet sen vertaa pelottavaa kuin edes hyljettä.»

»Katsokaal!» huusi tyttö. »Tuolla savu luikertelee puiden latvoissa. Nouseekohan se jostakin talosta?»

»Minäpä kutsun Nuolenkärjen katsomaan», merimies vastasi. »Missä savua, siinä ateriapaikka.»

Hän kosketti intiaanin olkapäätä ja näytti ohutta savupilveä, joka noin englannin-peninkulman päässä heistä kohosi metsänpeitosta ja hajosi näkymättömiksi terhenlangoiksi yöilmoihin. Tuskaroralla oli komea sotilasvartalo, ja vaikka hän alituiseen oli tekemisissä siirtolaisten kanssa ja tunsu heidän kielensä ja tapansa, niin oli hän kuitenkin säilyttänyt intiaanipäämiehen koko luonteen. Hän vilkaisi äkkiä savuun. Sitten hän nousi varpailleen ja seiso i samassa asennossa noin minuutin ajan sieraimet suurina kuin hirvellä sen aavistaessa vaaran uhkaavan.

»Läheisyydessä taitaa olla oneida- tai tuskarora-intiaaneja, Nuolenkärki», sanoi Cap Charles, se näet oli merimiehen nimi. »Eikö olisi hyvä liittyä heidän seuraansa ja saada mukava yömaja heidän teltassaan?»

»Ei siellä telttaa», Nuolenkärki vastasi liikkumattomana seisoen, »liian paljon puita.» — »Mutta intiaaneja siellä täytyy olla, ehkä teidän toveritanne, Nuolenkärki.» — »Ei ole tuskarora-, ei oneida-, ei mohawki-intiaaneja — valkoihoisten tulta.» — »Piru taitaa olla, Magnet! Tämä käy yli merimiehen ymmärryksen. Saanen luvan kysyä, Nuolenkärki, miksi kuvittelette, että savu on valko- eikä punaihoisten?» — »Märkää puuta», vastasi sotilas rauhallisesti, »hyvin märkää — paljon savua; paljon vettä — mustaa savua. Tuskarora on liian viekas, ei tee tulta vedellä; valkoihoinen lukee kirjoja ja polttaa paljon, paljon lukee — vähän älyä.» — »Viisaasti sanottu», jatkoi Cap, joka ei kirjoja rakastanut. »Päämiehellä on järkevä käsitys asioista. Mutta kuinkahan pitävät paikkansa laskunne sen rapakon suuruudesta, jota nimitätte Suureksi järveksi ja jonne jo päiväkausia olemme pyrkineet?» Tuskarora katsahti merimiestä levollisen ylpeästi ja sanoi: »Ontario on kuin taivas; aurinkoa vain, ja arvoisa matkustaja saa sen kokea.»

»Hyvä, mutta jos valkoihoisia on läheisyydessä, niin minun tekisi mieli tehdä tuttavuutta.»

Intiaani nyökäytti päätänsä hyväksyvästi, ja koko seurue laskeutui alas korkeasta paikastaan. Kun he olivat saapuneet alas, käski intiaani vaimonsa lähteä veneen luo, jonka he olivat jättäneet läheisen virran rantaan. Vaimo, Junita, joka oli kärsivällinen ja alamainen eikä koskaan kääntynyt miehensä puoleen muuten kuin kunnioituksen ja pelon ja rakkauden katsein, noudatti käskyä; hän oli tarpeeksi jo tottunut kuuliaisuuteen, yksinäisyyteen ja metsien synkkyyteen, eikä hän pelosta paljoa tiennyt. Magnet, jonka oikea nimi oli Mabel Dunham, yhtyi seuraamaan miehiä.

Nämä kiersivät tuulenskaataman paikan ja saapuivat sopukoiden läpi metsän laitaan. Nuolenkärki silmäili paikkaa, josta savu tuli, ja sanoi: »Suolavesi» — näin hän nimitti seuralaistaan — »nyt vain silmänä, ei kielenä.» — »Hän arvelee, eno, että on syytä olla vaiti. Nähtävästi hän ei luota ihmisiin, joita aiomme tavata.» — »Ah, se on intiaanien tapa, kun he lähestyvät asuttua paikkaa. Sinä näet, että hän tarkastelee pyssynsä lukkoa, eikä taitaisi olla pahaksi, jos minäkin tekisin samoin.»

Matkan ensi puoliskolla he eivät sen suurempiin varokeinoin ryhtyneet. Vaieten he jatkoivat matkaansa. Kuta lähemmä Nuolenkärki nopein askelin pääsi sitä paikkaa, jossa hänen erehtymätön vainunsa tiesi vierasta väkeä olevan, sitä keveämmiksi kävivät hänen askeleensa, sitä valppaammaksi hänen silmänsä ja sitä suuremmaksi hänen huolensa oman persoonansa piilottamisesta.

»Katso, Suolavesi», hän riemuitten sanoi, viitaten sormellaan kohti erästä metsässä olevaa aukkopaikkaa, »valkoihoisten tulta!» — »Jumal'avit, poika on oikeassa», Cap murisi. »Siinä he ovat ja popsivat ruokaansa niin rauhallisina kuin istuisivat kolmimastaisen kajuutassa.» — »Nuolenkärki on vain puoleksi oikeassa», Mabel kuiskasi, »sillä intiaaneja on kaksi ja vain yksi valkoihoinen.» — »Valkoihoisia», intiaani sanoi ja näytti kahta sormeansa; »punainen mies», hän jatkoi ja kohotti yhden sormen. »Hyvä», vastasi Cap, »on vaikea sanoa kuka on oikeassa, kuka väärässä. Yksi on aivan valkoihoinen ja hienon, kunnioitusta herättävän näköinen mies. Toinen on niin punainen kuin värit ja luonto suinkin voivat aikaansaada. Mutta kolmannelta ei voi sanoa, onko hän kala vai lintu.» »Valkoihoisia», sanoi Nuolenkärki uudestaan kohottaen kahta sormea; »punainen mies», ja näytti yhtä. — »Lienee hän oikeassa, eno, sillä hänen silmänsä ei koskaan petä. Mutta on aivan välttämätöntä saada tietää,

olemmeko tekemisissä ystävien vaiko vihamiesten kanssa. Saattaisivathan olla vaikka ranskalaisia.» — »Punainen mies on mohikaani», sanoi intiaani, »valkoihoiset englantilaisia.» — »Se tieto tulee kuin taivaasta», Mabel kuiskaten puhui. »Englantilaisia! Menkäämme heidän luokseen, rakas eno, ja esittäkäämme itsemme ystäviksi.» — »Hyvä», sanoi intiaani, »punainen mies on kylmä ja viisas, valkoihoiset liioittelevia ja tulta. Antaa tytön mennä.» — »Mitä», huusi Cap hämmästyen, »lähettää pieni Magnet edeltäkäsini? Ennenkuin siihen suostun, niin tahdon...» — »Se on viisainta, eno», keskeytti hänet tyttö, »eikä minulla ole mitään pelättävää. Ei yksikään kristitty ammu naista, jonka näkee yksin luokse tulevan, ja minun läsnäoloni on takeena rauhallisesta mielenlaadusta. Anna minun mennä edeltäkäsini, kuten Nuolenkärki tahtoo, ja kaikki käy hyvin. Me olemme tähän saakka pysyneet huomaamattomina ja yllätämme miehet synnyttämättä mitään levottomuutta.»

Eno suostui, ja intiaanin neuvottua tytölle muutamia varovaisuustoimenpiteitä hän rohkaisi itsensä ja lähti kulkemaan kohti valkean ääressä istuvia. Vaikka tytön sydän sykki tavallista nopeammin, kulki hän kuitenkin varmoin askelin ja päättäväisenä edelleen. Haudanhiljaisuus vallitsi metsässä. Henkilöt, joita hän lähestyi, olivat siksi innokkaassa työssä nälkäänsä sammuttamiseksi, etteivät hetkeksikään siitä vapautuneet vilkaistakseen ympärilleen. Tultuaan noin sadan askeleen päähän heistä Mabel polkasi kuivettunutta risua, ja vaikka rapsahdus oli perin heikko, oli se kuitenkin kyllin voimakas herättämään mohikaani-intiaanin ja hänen seuralaistensa huomiota. He kavahtivat pystyyn ja tarttuivat oitis pyssyihinsä. Mutta samassa he havaitsivat tytön, intiaani mutisi jotakin tovereilleen ja jatkoi senjälkeen syömistään ikäänkuin ei mitään olisi tapahtunut. Mutta valkoihoinen mies alkoi astella kohti Mabelia.

Tämä huomasi tulijan todella kuuluvan samanväristen joukkoon kuin hän itse, joskin hänen pukunsa oli niin punanahkojen käyttämän näköinen, että Mabelin täytyi tarkasti häntä tutkia päästäkseen varmuuteen hänen rodustaan. Hän oli keski-ikäinen, ja hänen tuskin kauniit kasvonsa tekivät rehellisen vaikutuksen, niin että Mabel pian pääsi selville siitä, ettei häntä vaara uhkaa.

»Älkää peljätkö, nuori neiti», sanoi metsästäjä, sillä siksi hänen pukunsa hänet todisti; »olette täällä metsäläisseudussa tullut tekemisiin kristittyjen ja miesten kanssa, jotka ymmärtävät kohdella jokaista rauhallista ja oikeudenmukaista ihmistä inhimillisellä tavalla. Olen nähin

seutuihin hyvin perehtyyt, ja ehkä on jo joku monista nimistäni satunut teidänkin korviinne. Suuren järven toisella puolen asuvat punahat ja ranskalaiset nimittävät minua 'Pitkäpyssyksi', ja mohikaanit 'Haukansilmäksi', mutta tällä puolen asuvat sotilaat ja metsästäjät 'Tienviitaksi' sen vuoksi, etten koskaan matkan suunnasta eksy, kun kerran sen alun olen suunnannut.»

Saatuuan tietää viimeisen liikanimen löi Mabel käsiänsä yhteen ja huudahti:

»Tehän olette se ystävämme, jonka isäni on luvannut lähettää vastaamme!»

»Jos olette kersantti Dunhamin tytär, niin ei Delawaren suuri profeetta koskaan ole enemmän totta puhunut.»

»Olen Mabel, ja tuolla puitten takana on enoni Cap piilossa ja hänen mukanaan eräs tuskarora nimeltä Nuolenkärki. Toivoimme tapaavamme teidät vasta Suuren järven lähellä.» — »Olisin toivonut, että pareremmanluontoinen intiaani olisi ollut oppaananne», sanoi Tienviitta, »sillä en ole tuskarorain ystävä, ja Nuolenkärki on kunnianhimoinen päällikkö.» — »Silloinpa lienee onnellinen sattuma, että tapasimme toisemme.» — »Ei missään tapauksessa onneton; sillä minä olen kersantille luvannut tuovani hänen tyttärensä linnoitukseen vahingoittumattomana, vaikkakin itse joutuisin turmion omaksi. Toivoimme tapaavamme teidät, ennenkuin olisitte ehtineet vesiputousten luo, jonne olemme jättäneet oman veneemme; kuitenkin arvelimme, ettette pahaksenne panisi, vaikka tulisimme muutamia peninkulmia edemmäksi ollaksemme hätätilassa teille avuksi. Muuten on hyväkin, että niin teimme, sillä epäilen, tokko Nuolenkärjessä on miestä viemään teidät virran yli.» — »Tässä tulevat enoni ja tuskarora, nyt voimme yhtyä seuraanne.»

Samassa tulivat Cap ja Nuolenkärki lähemmä, sillä he näkivät, että keskustelu oli ystävällistä. Muutamat sanat riittivät vakuuttamaan heitä siitä, kenenkä kanssa olivat tekemisissä, ja he lähtivät miesten luo, jotka rauhallisina yhä aterioitsivat valkean ääressä.

Toinen luku.

Mohikaani jatkoi syöntiään, mutta valkoihoinen nousi istualtaan ja tervehti kohteliaasti Mabel Dunhamia. Mies oli nuori, terve ja voimakas ja käytti pukua, joka ilmaisi hänenkin olevan merimiehen. Joskaan

Tienviitta ei enää ollut kukoistavimmassa iässä, niin turvautui Mabel kuitenkin lähinnä häneen, joka seikka lienee aiheutunut siitä, että hän oli jännityksellä tätä tapaamista odottanut. Mutta kun hänen ja nuotion luona istuvan nuoren miehen katseet toisensa tapasivat, niin hän laski katseensa maahan nähdessään sen ihailun, jolla nuori mies häntä tarkkaili. Todella olikin molemminpuolinen mielenkiinto heissä herännyt niinkuin samanikäisten ja -säättyisten välillä ensi näkemällä on tavalista.

»Täällä», sanoi Tienviitta Mabelille, rehellinen hymy huulillaan, »ovat ne ystävät, jotka teidän arvoisa isänne on lähettänyt teitä vastaan. Tämä on suuri delawarelainen, joka aikoinaan oli ansiokas mies, ja joka on kokenut monet vaarat ja vaivat. Hänen nimensä on Chingachgook, Suuri Käärme. Älkää kuitenkaan luulko, että hän silti on petollinen, joka ominaisuus on yleinen järven tuolla puolen asuvien punanahkojen keskuudessa, mutta viisas ja viekas hän on niinkuin sotilaan tuleekin olla. Nuolenkärki tietää mitä tarkoitan.»

Tienviitan lausussa nämä sanat tarkkasivat molemmat intiaanit toisiansa hetken ajan kiintein katsein. Senjälkeen lähestyi tuskarora toista ja puheli ystävällisesti.

»Minusta», Tienviitta jatkoi, »on kahden punanahan ystävällinen kohtaaminen näissä metsissä yhtä mieluista kuin teille kahden ystävällismielisen laivan kohtaaminen valtamerellä. Mutta koska tässä merestä tuli puhe, niin muistuu mieleeni tämä nuori ystäväni, Jasper Westen, joka sellaisista asioista jotain tietää, koska on ikänsä viettänyt Ontario-järvellä.» — »Minua ilahduttaa tavata teitä», sanoi Cap pudistaen samalla sydämellisesti suolattoman veden purjehtijan kättä; »mutta teillä lienee vielä paljon oppimista siinä koulussa, johon teidät on pantu. Tässä on veljeni tytär Mabel. Sanon häntä Magnetiksi eräästä syystä, jota hän ei näy aavistavan, vaikka hän kylläkin lienee saanut kasvatusta jo sen verran, että hänen pitäisi se arvata. Arvelen, että te opetatte jonkinlaisia vaatimuksia sille, joka kompassin tuntee. Kas tuossa on Tienviitta kiehuva pata kädessään ja kutsuu meitä ruualle. Täytyy tunnustaa, ettei merellä metsänriistan paistia saa haistaakaan.»

Seurue istuutui yhteisen padan ääreen, ja kukin koetti parhaimpansa mukaan ahmia paistia.

»En epäile, herra Tienviitta», alkoi Cap, kun huomasi hänen pahimmasta nälästään päässeensä, »että sellainen elämä kuin teidän voi tuottaa paljon tyydytystä. Teillä on vaihtelua, jota merimies rakastaa,

mutta meidän meren sijasta on teillä maa.» — »Haa, on meillä vesimatkojakin tehtävänä», vastasi hänen viisas seuralaisensa. »Me raja-asukkaat käytämme airoja ja atrainta yhtä usein kuin pyssyä ja puukkoa. En ole vielä varsin vanha, mutta olen elänyt metsissä ja tutustunut jonkun verran ihmisluonteeseen. Kaupunkilaisten tietoihin en ole koskaan paljoa luottanut, sillä en ole vielä koskaan tavannut heidän joukossaan yhtäkään, jolla olisi ollut tarkka silmä pyssyn käyttämisessä tai metsäneläimen jälkien löytämisessä.» — »Aivan samaa mieltä olen minäkin, herra Tienviitta. Tunnette lankomieheni, kersantin; hän on tavallaan yhtä hyvin mies paikallaan kuin kuka toinen tahansa, joka laivakorppua on murtanut; mutta mitäs se vielä? Hän on sotamies, tosin kersantti, mutta tiedätte, ettei sellainen arvo paljoakaan merkitse. Kun hän tahtoi naida sisareni Bridgetin, selitin tytölle, mitä merkitsi täyttää velvollisuutensa puolisoa kohtaan ja mitä hänellä sellaiselta aviomieheltä oli odotettavissa. Tiedätte kuitenkin, miten rakkaus nuorten naisten järjen sokaisee.» — »Sotamiehen tehtävä on kunnan virka, jos hän taistelee oikeuden puolesta», Tienviitta vastasi, »ja koska ranskalaiset aina ovat huonoa väkeä ja hänen korkea majesteettinsa ja nämä siirtokunnat aina oikeudenmukaisesti toimivat, niin arvelen, että kersantilla on yhtä hyvä omatunto kuin hänellä on rohkea luonto. En koskaan nuku maakeammin kuin taisteltuani mingoin kanssa, vaikka olenkin periaatteekseni ottanut taistella kuin valkoihoinen enkä kuten intiaani. Tuolla Suurella Käärmeellä on tapansa ja minulla omani; ja kuitenkin olemme vuosikausia yhdessä taistelleet eikä kuitenkaan ole kertaakaan kumpikaan omaa tapaansa toisen kustannuksella kehunut. Minä kerron hänelle, että huolimatta hänen tottumuksistaan on olemassa ainoastaan yksi taivas ja yksi helvetti, joskin niihin johtavia teitä on useita.» — »Se on järkevää, ja hänen täytyy teitä uskoa, joskin arvelen, että tie viime-mainittuun paikkaan enimmäkseen on kuivalla maalla. Meri on, kuten sisareni tapasi sanoa, puhdistuspaikka, ja ihminen on kaukana koettelemusten tieltä, kun ei maata ole näkyvissä. Epäilen tokko sitä voidaan sanoa teidän järvistänne.»

Johtaja, joka huomasi toisen mieltymyksen mereen, jätti vastaa-matta hänen kysymykseensä. Keskustelua riitti senjälkeen milloin mistäkin asiasta.

»Me emme kuvittele liian paljoa lahjoistamme», huomautti Tienviitta hetkisen kuluttua, »ja tiedämme hyvin, että kaupungeissa ja merenrannoilla asuville sattuu paljon sellaista, jota me täällä villin luonnon kes-

kuudessa emme koskaan saa kokea. Minun taitoni rajoittuu pyssyn käyttämiseen ja jälkien löytämiseen metsästyksessä tai tiedustelussa, ja joskin osaan airoja ja purjettakin käyttää, niin en sillä voi mitään itselteni kuvitella. Siinä suhteessa on nuori Jasper, joka tuolla keskustelee kersantin tyttären kera, ihan toista lajia, sillä hän hengittää vettä kuin kala. Pohjoisrannan intiaanit ja ranskalaiset sanovat häntä taipumustensa vuoksi Makeaksivedeksi. Hän ymmärtää käyttää airoja ja touveja paremmin kuin valmistaa nuotion näin matkalla oltaessa.» —»Myönnän», Cap sanoi, »että tämä tuli on nolannut koko merimieselämäni. Nuolenkärki sanoi nimittäin, että savu lähti valkoihoisten syyttämästä tulesta. Hänellä täytyy olla terävä silmä voidakseen huomata niin pienen erotuksen.» — »Hän olisi keho intiaani, ellei sitä tietäisi. Makeavesi on todella kantanut tuleen pari märkää puukappaletta, ja vedestä lähtee musta savu, jonka seikan te meren herrat tietysti tunnette. Nyt on sota-aika, eikä yksikään intiaani uskalla lähteä liikkeelle, elleivät kaikki hänen aistinsa ole terveet. Joka nahalla on oma luontonsa.» —»Ja kuitenkin me merimiehet sanomme, että joka paikassa on ihmisillä samat taipumukset, niin Kiinassa kuin Hollannissakin. Ja minä olen samaa mieltä; sillä olen yleensä huomannut, että kaikki kansallisuudet himoitsevat kultaa ja hopeaa ja melkeinpä kaikki miehet tupakkaa.» —»Silloin te merimiehet perin vähän tunnette punanahkoja. Oletteko koskaan kuulut intiaanin laulavan kuolinlauluun, kun hänen ruumistaan on piikillä lävistetty ja hänen jäseniään veitsillä silvottu, kun liekit hänen alastoman ruumiinsa ympäröivät ja kuolema katseen kangisti?» —»Ainoastaan villit voivat niin hurjia leikkejä keksiä», sanoi Cap, heittäen vastahakoisen katseen loppumattoman metsän synkkiin kätköihin. »Mutta luulen, ettei järven tällä puolen ole yhtä ainoata ranskalaista villiä, ja ellen erehdy, olette sanonut, että Ontario on suuri järvi?» —»Leveältä se näyttää meidän silmissämme», vastasi Tienviitta edes koettamatta salata sitä hymyilyä, joka levisi hänen auringon paahtamille kasvoilleen; »en kuitenkaan tiedä, pitävätkö jotkut sitä ehkä liian kapeana. Missään tapauksessa se ei kuitenkaan ole tarpeeksi leveä pidättämään vihollista. Ontariolla on kaksi päätä, ja vihollinen, joka pelkää kulkea suoraan järven yli, voi kiertää sen ympäri. Joka tapauksessa olisi ilman metsissä saavuttamaani kokemusta ylimeno syksyisissä oloissa vaarallinen yritys. Ontarion tällä rannalla on yhtä paljon irokeeseja kuin toisellakin. Kersantti on senvuoksi tehnyt sängen viisaasti, kun on lähettänyt meidät luoksenne neuvomaan tietä.» —»Mitä? Uskaltavatko ne roistot liikkuu

niin lähellä hänen majesteettinsa linnoituksen tykkejä?» — »Eivätkö korpit pysyttele kauriin raadon luona, vaikka metsästäjä on lähellä? Suuri Käärme on tullut tänne toista ja minä toista virran rantaa urkkiaksemme näiden roistojen olinpaikat, ja Jasper, rohkea merimies, on kuljettanut tänne veneen.» — »Kiitämme häntä, kiitämme häntä ja tahdomme nyt ajatella hänestä parempaa, joskin olen varma siitä, ettei hän suuresta vaarasta olisi voinut suoriutua.» — »Ainoastaan vaarasta tulla ammutuksi väijyksistä, kun hän ahtaissa virran mutkissa, katse pyörteisiin kiinnitettynä, sauvoi venettä ylöspäin. Kaikista vaarallisista matkoista on pahinta liikkuminen virralla, jonka rannat ovat tiheää pensaikkooa, ja tällaisen matkan on Jasper tehnyt.» — »Ja miksi Herran nimessä pani kersantti minun tekemään tällaisen puolitoistasataa peninkulmaa pitkän matkan? Olisipa minulla aava meri ja vihollinen silmään edessä, niin tahtoisin häntä vastaan käydä sotaa niin kauan kuin häntä haluttaa; mutta tulla ammutuksi kuin nukkuva kilpikonna, sitä ei minun luontoni anna myöten. Ellei minun olisi huolehdittava pikku Magnetista, niin palaisin heti paikalla laivalle, matkustaisin Yorkiin, ja jättäisin siksensä koko Ontarion, olkoonpa siinä sitten makea tai suolainen vesi!» — »Se ei paljonkaan teidän asiaanne parantaisi, sillä paluumatka on paljon pitempi ja melkein yhtä vaarallinen kuin se, joka on edessämme. Luottakaa kuitenkin siihen, että joko viemme teidät ehytnahkaisena perille tai menetämme päänahkamme.»

Capilla oli kankea ankeriaisen nahkaan pujotettu kankipalmikko, jotavastoin hänen päälakensa oli melkein paljas. Koneellisesti hän sively kädellään kumpaakin, ikäänkuin vakuuttaakseen itselleen, että ne vielä olivat tallessa. Hän oli juurtajaksain hyvä mies ja oli monesti levollisena katsonut kuolemaa silmiin, mutta ei koskaan niin hirvittävässä muodossa, missä hänen pöytätoverinsa hänelle sitä kuvaili. Liian myöhäistä oli palata, ja senvuoksi päätti hän mukautua kohtaloonsa, joskaan hän ei voinut olla laskettelematta kirouksia siitä välinpitämättömyydestä ja ajattelemattomuudesta, jolla hänen lankonsa kersantti hänet tällaiseen onnettomaan tilaan oli saattanut.

Magnet valmistautui jatkamaan matkaa. Hän ei ollut kuullut sanaakaan edellisten keskustelusta, sillä Makeavesi hauskutti häntä kertomalla siitä linnoituksesta, joka oli heidän päämääränensä, ja hänen isästään, jota hän ei ollut nähnyt sitten lapsuutensa ajan. Hetken kuluttua oli koko seurue matkalla, mukanaan vähäinen muonavarasto. Vene, jolla Cap saattoseurueineen oli tullut edellisestä, mohawkien luona olevasta

sotilasleiristä, oli virran rannassa, ja siihen astui nyt koko joukko paitsi Tienviittaa, joka ensin antoi veneelle aimo sysäyksen ja sitten hyppäsi siihen. Kun oli päästy keskelle virtaa, kääntyi vene ja alkoi äänetönnä kiittää alaspäin Tienviitan ja nuoren Jasperin soutamana. Keskusteltiin puoliääneen, sillä kaikki tajusivat, että varovaisuus oli välttämätön, kun he eivät enää olleet metsän tiheikön suojassa.

Oswego oli sillä kohtaa synkän värinen eikä erittäin leveä, ja sen yli riippuvat suurten puitten oksat himmensivät paikotellen päivän valon. Milloin rannalla olevat jättiläispuut kumartuivat virran yli ja yhtyneinä latvoistaan muodostivat ikäänkuin katon, jonka alitse oli vaikea veneen pujottautua, milloin matalat pensaat ja puut kastelivat oksiansa ja lehviänsä veteen ja tekivät rannikot synkän läpätunkemattomiksi. Kun oli suoritettu pitkänlaisesti matkaa, kävi hiljainen kumakka ääni läpi metsistön. Sen vaikutti kevyt ilmanhenkäys, joka tuskin värettä synnytti vedenpinnalle.

»Tämä soi mieluisalta», sanoi Cap ja hörästi korviansa kuin koira kuullessaan etäistä haukuntaa. —»Puolen peninkulman päässä virta syöksyy alaskallioilta.» —»Onko virrassa putous?» kysyi Mabel. — »Hitto viekөөn, mestari Tienviitta, tai te, herra Makeavesi, ettekö voi ohjata venettä toisaalle ja pysytellä lähempänä rantaa? Näillä putouksilla on tavallisesti ankara vuolle.» — »Luottakaa meihin, luottakaa meihin, Cap ystävämme», Tienviitta vastasi. »Me olemme todella suolattoman veden purjehtijoita ja tunnemme tällaiset asiat varsin hyvin; me tunnemme virran ja putoukset, ja kun niitä kuljemme, emme säästä vaivoja pyryttääksemme kokemuksen kautta saavuttamamme taidon kunnia.» —»Ettäkö laskisimme koskea» Cap huudahti. »Hitto viekөөn, ihminen! Tekö uneksitte voivanne laskea koskea tällaisella pähkinänkuorella?» —»Varmasti, me laskemme vielä monet kosket, ja se on paljon helpompaa kuin veneen kuljettaminen maata pitkin peninkulmittain.»

Mabel käänsi kalpenevat kasvonsa veneen keulassa istuvaan nuoreen mieheen, sillä samassa oli uusi tuulenhenkäys tuonut kosken pauhinnan selvemmin heidän korviinsa. Pauhina saattoi todella herättää kauhua, kun sen syy nyt oli tietty.

»Me ajattelimme, että naiset ja molemmat intiaanit laskettaisiin maihin», Jasper huomautti levollisesti, »siksi aikaa kuin me kolme miestä, jotka merenkulkuun olemme tottuneet, kuljetamme veneen varmasti alas, sillä me olemme jo useasti laskeneet nämä kosket.» —»Ja me luotamme teidän apuunne, ystävämme merimies», lisäsi Tienviitta vilkais-

ten Jasperiin, »sillä tehän olette tottunut aaltojen myllerrykseen, ja ellei joku huolehdi matkatamineista, niin voivat kaikki kersantin tyttären hienot tavarat hukkuu laineisiin.»

Cap oli hämillään, hän tajusi luonnonvoimain mahdin ja ihmisen neuvottomuuden, kun hän joutuu niiden raivon kanssa tekemisiin. Mutta hänen kunniantuntonsa vastusti ajatusta jättää alus, kun hän näki sen lujouden ja levollisuuden, millä toiset päättivät jatkaa matkaa edelleen kerrotulla tavalla.

»Mitä sitten Magnetille teemme?» hän kysyi. »Emmehän voi laskea häntä maihin, jos intiaaneja on läheisyydessä?» — »Ei yksikään mingo uskalla lähestyä tietä, sillä tämä seutu on liian aavaa heidän tehdä konnuuksiaan», vastasi Tienviitta luottavaisesti.

»Viiletä, Makeavesi, tuon puunrungon kohdalle; laskemme kersantin tyttären kuivin jaloin siitä maihin.»

Makeavesi totteli, ja hetken kuluttua oli veneessä ainoastaan Tienviitta ja molemmat merimiehet. Ilman kunnioitusta ammattiaan kohtaan olisi Cap mielellään seurannut toisia maalle nousevia, ellei hän olisi hävennyt osoittaa suolattoman veden purjehtijalle sellaista heikkoutta. Vene erkani rannasta, ja sen päästyä virtaan Tienviitta notkistui polvilleen ja jatkoi soutamista. Hän souti harvakseen ja niin, ettei se toisen soutajan vaivoja lisännyt. Jälkimäinen oli vielä pystyssä ja tarkasteli jotakin kohtaa putouksen alapuolella, nähtävästi keksiäkseen sopivimman laskukohdan.

»Laske lännempää, nuori mies», Tienviitta mutisi; »tuosta, jossa vesi vaahtoilee, suoraan kuivuneen tammen latvaa kohti.»

Makeavesi ei puhunut halaistua sanaa. Vene oli nimittäin keskellä virtaa, kokka käännettynä kohti putousta, ja sen vauhti alkoi kiihtymistään kiihtyä, virran voimakkuus kun lisääntymistään lisääntyi. Tällä hetkellä Cap olisi mielellään luopunut kaikista niistä loistavista vaatimuksista, joita hän retkellä saattoi saavuttaa, jos hän jollain kurin olisi voinut päästä maihin. Hän kuuli veden pauhinan kuin kaukaisen ukkosen jylinän, joka alituisen kasvoi ja kävi yhä selvemmäksi, ja edessään hän näki viivan katkaisevan koko metsän, joka etäämmällä taas näkyi entistä kirkaampana. Näytti siltä, kuin olisivat luonnonvoimat hävitäneet sen yhtenäisyyden.

»Pois perämela, mies!» hän huusi voimatta enää pidättää jännitystään, kun vene saapui putouksen reunalle. — »Ha-haa, alas tästä tullaan!» Tienviitta vastasi, katsahtaen silmänräpäyksen ajan taaksensa iloisesti hy-

myillen; »alas tästä tullaan varmasti! Pää pystyyn, mies, pää pystyyn!»

Laskeminen suoritettiin tuulen nopeudella. Makeavesi vetäisi airolla niin, että vene joutui väylään, ja hetkisen tuntui Capista, kuin hän olisi ollut kiehuvaassa padassa. Hän tunsu veneen keulan taipuvan, näki raivoisan veden hurjana sivullaan mellastavan ja kepeän veneen heittäytyvän kuin pähkinänkuoren sinne tänne. Silloin hän suureksi ilokseen huomasi, että vene Jasperin soutamana kulki läpi rauhallisen vesialtaan, joka oli putouksen alapuolella.

Tienviitta yhä hymyili, nousi pystyyn, otti tinakannun ynnä puulusikan ja alkoi mitata sitä vesimäärää, joka veneeseen oli tunkeutunut putousta laskettaessa.

»Kokonaista neljätoista lusikkaa, Makeavesi. Teidän täytyy myöntää, että minä olen nähnyt teidän laskevan niin, että vene on kastunut ainoastaan kymmenen lusikallista.» — »Herra Cap nojasi niin tanakasti virtaa vastaan, että minulla oli täysi työ ohjatakseni venettä oikeaan suuntaan», vastasi Jasper totisesti. — »Voipa olla niin; enkä epäile, ettei asian laita niin ole, koska te sitä väitätte. Mutta tiedän, että te muuten olisitte ottanut vettä ainoastaan kymmenen lusikallista.»

Ankarasti rykäisten Cap jälleen pääsi hengittämään, tarttui kankipalmikkoonsa ollakseen vakuutettu siitä, että se vielä oli paikoillaan, ja katsahti sitten taakseen mitatakseen ohimenneen vaaran suuruutta; sillä että hän siitä oli suoriutunut, se oli hänellä pian selvänä. Putous oli pystysuora ja noin 10—12 jalan korkuinen; mutta keskellä putousta oli virran voima niin suuri, että vesi syöksyessään alas teki neljänkymmenenviiden asteen kulman ja oli raivannut itselleen kapean uoman kalion ylitse. Vene oli laskenut juuri tästä kohdasta, jossa tottumaton lasikija varmasti olisi joutunut turmioon. Veneen keveys oli laskemisessa ollut eduksi; sillä kiitäen veden harjalla ja vakavan silmän ja voimakkaan käden ohjaamana se hyppi kuin höyhen vaahtoharjalta toiselle, niin että paljas osa tuskin kastui.

Jossanomme, että Cap oli hämmästyksissään, niin emme sillä puoleksikaan ilmaise hänen tunteitaan. Hänet täytti kunnioitus, sillä sen pelon lisäksi, mikä merimiehillä on kallioista, tuli vielä ihmettely siitä rohkeudesta, jolla tämä teko oli suoritettu. Hän ei kuitenkaan ollut taipuvainen ilmaisemaan kaikkia tunteitaan, jotta ei liiaksi joutuisi kehuamaan merenkulkua suolattomassa vedessä.

Sillä välin ehti vene sille kohdalle, johon Jasper oli pensaikkoon pii-

lottanut oman veneensä. Koko seurue asettui uudestaan veneisiin. Cap, Jasper ja nuori tyttönen toiseen, Tienviitta, Nuolenkärki ja tämän vaimo toiseen. Mohikaani oli jo kulkenut edelleen rantoja pitkin tarkastellen varovaisesti merkkejä vihollisista. Hetken aikaa oli hän näkymättömissä ja ilmausi jälleen äkkiä erälle kohdalle, jossa virta juoksi tarpeeksi tyynenä veneitten laskea rantaan. Pian ne olivat tuuhean pensaikön suojassa.

»Päämies ei ole sellainen mies, joka pitää kuollutta heimoa vihollisena», metsästäjä puhui ystävälleen. »Miksi tahtoo hän pidättää meidät?» — »Mingo-intiaaneja on metsissä.» — »Sitä olemme näinä kahtena päivänä aavistaneet. Tietääkö päämies siitä?» Mohikaani kohotti rauhallisena kivisen piipunkopan. »Hän löysi tuoreita jälkiä, jotka johtivat suoraan linnoitusta kohti.» — »Tämä ennustaa pirun juonia», Tienviitta sanoi; »olivatko ne aivan tuoreita, Chingachgook?» — »Tupakka oli vielä kuumaa, kun sen löysin.» — »Tästä koituu meille paljon vaivaa, päämies. Missä jäljet ovat?»

Mohikaani selitti paikan, joka oli tuskin sadan kyynärän päässä heistä.

Asia alkoi nyt kääntyä vakavaksi. Molemmat johtajat keskustelivat hetkisen kahdenkesken, nousivat senjälkeen rannalle, etenivät sille paikalle, jossa jälkiä oli näkynyt, ja tutkivat ne huolellisesti. Kun he neljänestunnin olivat niitä tarkastelleet, palasi valkoinen mies veneitten luo, kun taas punanahka katosi metsän peittoon.

»Mitä kuuluu, herra Tienviitta?» kysyi Cap, alentaen tavallisen voimakkaan äänensä araksi kuiskaukseksi, joka olikin paikallaan vaarojen vuoksi. »Onko vihollinen asettunut meidän ja meren väliin?» — »Sadan askeleen päässä on pelottava mingon jälki ja niin tuore kuin suolaton metsänriista. Jos yksi näistä paholaisista on ohitsemme päässyt, niin on myös koko tusina. Ja mikä pahinta, he ovat kulkeneet linnoitukseen päin, eikä yksikään sielu voi heidän näkemättään metsänaukon sivu päästä. Meillä on ainoastaan yksi tie. Tässä nyt olemme, molemmat veneemme ovat korkean rantatörmän ja pensaikön suojaamia, kukaan ei meitä näe, ellei joku noista pensasroistoista satu tulemaan suoraan tälle kohdalle. Jääkäämme siis tänne ja pysykäämme levollisina. Mutta miten me voimme johtaa nuo verenhimoiset roistot takaisin virran yläjuoksun varsille? Haa, jo keksin keinon. Ellei se hyödytä, ei se vahingoitakaan. Näettekö tuon virran mutkassa olevan tuuhean kastanjapuun, Jasper?» — »Tuon kaatuneen hongan luonako?» — »Juuri sen. Ottakaa tulensytytysvehkeet, ryömikää sinne ja sytyttäkää tuli. Ehkä savu houkuttelee heidät sinne. Sillä aikaa me tarpeellisen varovaisesti kuljetamme ve-

neet alemmaksi toiseen suojapaikkaan.»—»Koetan tehdä niin, Tienviitta», sanoi Jasper ja juoksi rannalle.—»Ja valitkaa märkää puuta tällä kertaa», lisäsi toinen hänelle ominaisella tavalla sydämellisesti hymyillen.»Jos savusta tulee puute, niin tekee vesi sen ainakin sakeammaksi.»

Kolmas luku.

Nuori mies kiiruhti nopeasti määräpaikkaan. Mabel uskalsi sivumennen huomauttaa yrityksen vaaranalaisuudesta, mutta siihen ei kiinnitetty mitään huomiota, ja seurue valmistihe hetimiten muuttamaan asemaansa, koska se voitiin nähdä siltä kohtaa, johon Jasperin piti syyttää tuli. Veneet kuljetettiin pensaikosta virtaa alas sellaiseen paikkaan, johon ne eivät kastanjapuun luota näkyneet.

»Tuolta nousee savu», Tienviitta huusi nähdessään heikon tuulenhengen kohottavan ilmoille savupatsaan, joka ylempänä hajosi ja laajeni yli virran uoman.»Hyvä kivi, palanen terästä ja kasa kuivia lehtiä syyttävät nopeasti tulen. Mutta minusta on kyllicki savua ja meille olisi edullisinta etsiä toinen piilopaikka. Nuori mies on savullaan vallannut koko virran, ja luultavaa on, että mingo-intiaanit arvelevat kokonaisen sotajoukon osaston olevan liikkeellä.»

Näin puhuttuaan siirsi Tienviitta veneet pensaikosta uuteen paikkaan, jossa virran mutka suojasi niitä savulta eikä niitä voitu nähdä kastanjapuun luota. Seurue ei olisi voinut löytää soveliaampaa paikkaa tarkoitustaan varten. Pensaikko oli tiheä, ja oksat riippuivat alas veteen saakka, joten ne muodostivat täydellisen lehtimajan. Mutkan perukassa oli kaitainen hiekkaranta, jolle suurin osa seuruetta mukavuudekseen asettui. Muualta kuin suoraan vastapäätä olevalta rannalta ei heitä voitu huomata. Pelko tulla sillä kohtaa huomatuksi oli kuitenkin sangen pieni senvuoksi, että pensaikko siinä oli tavallista tiheämpi ja maan takana niin märkä ja soinen, ettei ilman suurta vaaraa ollut mahdollista tunkeutua rannalle.

»Tämä on hyvä piilopaikka», sanoi Tienviitta tarkasteltuaan tuntijan silmillä asemaa, »mutta on tarpeellista suojata sitä vieläkin enemmän. Herra Cap, teiltä en vaadi muuta kuin vaitioloa ja sitä, että annatte kaikkien niiden etevien ominaisuuksienne, joita olette merellä saavuttanut, levätä rauhassa, sillä aikaa kuin tuskarora ja minä ryhdymme toimenpiteisiin mahdollisen vaaran varalta.»

Johtaja etääntyi sen sanottuaan intiaanin kera pensaikon sisään, jossa he katkoivat leppien ja muitten pensaitten runkoja käyttäen kuitenkin suurinta varovaisuutta, jotta eivät aiheuttaisi kuuluvia rasahduksia. Näiden pienten puitten alapäästä pistettiin matalan veden liejuiseen pohjaan, ja kymmenen minuutin kuluttua oli saatu aikaan tiheä suojuus vaaranalaiselle puolelle, niin että ainoastaan erittäin epäilevä silmä olisi voinut aavistaa siinä piilopaikan olevan olemassa.

Jasper palasi pian työnsä tehtyään, ja kun hän ei enää nähnyt veneitä entisessä paikassa, niin hän arvasi niiden olevan piilotettuina virran seuraavassa polvekkeessa, josta ne eivät olleet näkyvissä tulensyötyspaikalle. Tottuneena varovaisuuteen hän kahlasi vedessä, jotta ei ilmaisisi yhteyttä olevan edellisen ja nykyisen piilopaikan välillä. Seurue, joka uudelleen oli astunut veneisiin ja seurasi piilostaan Jasperin liikkeitä, huomasi pian, ettei Jasper havainnut Tienviitan laatimaa suojaa. Kun hän oli kulkenut virran mutkan sivu eikä enää voinut tulta nähdä, pysähtyi hän ja alkoi tarkasti tutkia rannikkoa. Sattumalta kulki hän vielä noin kahdeksan tai kymmenen jalkaa eteenpäin ja pysähtyi uudistaakseen tarkastelemisensa. Silloin sattui hän seurueen piilopaikkaa niin lähelle, että käsin olisi voinut siihen ulottua. Mutta hän ei kuitenkaan sitä huomannut ja oli juuri aikeessa jatkaa matkaansa, kun Tienviitta eretti oksia toisistaan ja näin syntyneestä aukosta hiljaisella äänellä pyysi häntä tulemaan joukkoon.

»Ei ole suoja huonoimpia», sanoi Tienviitta hymyillen. »Mutta jos mingot tulisivat samaa tietä kuin Jasper, niin minä istutuksieni vuoksi vapisisin. Virran toiselle rannalle se kyllä peittää heidän silmänsä, mutta tuskin tässä lähellä.»

»Me teemme viisaimmin siinä, että jätämme veneet», sanoi Mabel äkkiä, »sillä minä tunnen, ettemme täällä ole turvassa.»

»Te ette missään tapauksessa voi päästä täältä pois», sanoi Tienviitta. »Meillä olisi edessämme enemmän kuin kahdenkymmenen peninkulman matka, joka kulkisi läpi tiheikköjen ja soiden ja lisäksi vielä pimeydessä. Seurueestamme jäisivät myös selvät ja huomattavat jäljet, ja meidän täytyisi kaikissa tapauksissa raivata itsellemme tie linnoitukseen. Odotakaamme mohikaania.»

Tämän jälkeen ei enää puhuttu halaistua sanaa näistä asioista. Seurue jakaantui nyt eri joukkioihin. Nuolenkärki vaimoineen istui erikseen pensaikon suojassa ja he puhelivat hiljaisella äänellä keskenään. Tienviitta ja Cap olivat valinneet itselleen paikan veneessä ja kertoilivat toi-

silleen seikkailuistaan, jotavastoin Mabel, joka Jasperin kera istui toisessa veneessä, keskusteli nuoren miehen kanssa yhäti isästään.

»Kuuletteko mitään, Jasper?» kysäsi Tienviitta äkkiä.

»Suuri Käärme tulee.»

»Katsokaamme, ovatko mohikaanin silmät tarkemmat kuin nuoren miehen, jonka ammattina on vesillä liikkuminen.»

Mohikaani seurasi samaa suuntaa kuin Jasper yhdistyäkseen seuralai- siinsa, mutta sen sijaan, että olisi kulkenut suoraan, painautui hän ran- nikon pensaikkoa vasten, jotta häntä ei nähtäisi korkeilta paikoilta.

»Suuri Käärme näkee piilomme», Tienviitta kuiskasi. »Niin totta kuin olen kristitty ja valkoihoinen, he ovat piirittäneet savun ja metku on onnistunut.» Kaikki seurasivat jännitetyn tarkkaavaisina Chingach- gookin äänetöntä etenemistä. Mohikaani pysyi kymmenen minuut- tia liikkumattomana kuin itse kallio, jolla hän seiso; silloin oli hän näh- tävästi huomannut mieltäkiinnittävän seikan, sillä hän katseli levotonna ja terävin silmäyksin virtaa pitkin ja liikkui nopeasti alaspäin nosta- matta jalkojansa matalan veden yläpuolelle. Hän oli selvästi sangen rau- haton ja vilkaisi milloin taakseen, milloin eteensä, etsien kohtaa, jossa ve- neet mahdollisesti olisivat kätkeytyinä.

»Käskekää hänet tänne», kuiskasi Jasper voimatta pidättää kärsi- mättömyyttään, »käskekää hänet tänne, ennenkuin on liian myöhäistä. Katsokaa, hän saapuu juuri kohdallemme.» — »Ei toki, ei toki, nuori mies; ei ole syytä», vastasi hänen seuralaisensa, »muuten rupeaisi Käärme mate- lemaan. Herra auttakoon meitä ja antakoon meille viisautta! Mutta minä luulen, että Chingachgook, jonka silmät ovat yhtä luotettavat kuin keiran vainu, meidät sivuuttaa eikä huomaa meitä tekemässämme suoja- paikassa!»

Nämä sanat olivat liian aikaisin lausutut, sillä tuskin oli Tienviitta lopettanut, kun intiaani, joka jo oli kulkenut muutamia askelia sivu suo- juksen, pysähtyi, tarkasteli sitä terävästi, palasi kohdalle, kumartui ja taivutettuaan oksat erilleen ilmaantui toisten seuraan.

»Kirotot mingot!» sanoi Tienviitta, kun hänen ystävänsä oli päässyt tarpeeksi lähelle, jotta vaaratta saattoi häntä puhutella. — »Irokeeseja», huomautti lyhyesti intiaani. — »Samantekevää! Irokeeseja, paholaisia, mingoja, mengvejä tai raivottaria — samantekevää. Minä sanon kaik- kia roistoja mingoiksi. Tule tänne, päämies, ja puhukaamme järkevästi keskenämme.»

Molemmat vetäytyivät hiukan syrjään ja puhelivat totisen näköisinä

delawaren-kielellä. Kun he olivat lopettaneet keskustelunsa, siirtyi Tienviitta kertomaan seuralaisilleen, mitä juuri oli saanut tietää.

Mohikaani oli seurannut vihollisten jälkiä pitkän matkaa linnoitukseen päin, kunnes nämä huomasivat Jasperin sytyttämän tulen ja heti keskeyttivät matkansa. Kun Chingachgook tämän johdosta joutui suureen vaaraan tulla huomatuksi, täytyi hänen keksiä itselleen piilopaikka, jossa voisi olla siksi, kunnes joukko oli ehtinyt ohi. Tämä kiiruhti viisitoistamiehisenä nopeasti hänen sivutsensa, ja toinen kulki toisensa jälkiä. Tultuaan sille paikalle, jossa Tienviitan ja mohikaanin jäljet sekaantuivat heidän omiinsa, irokeesit suuntasivat matkansa rannalle ja saapuivat sinne juuri kun Jasper oli kadonnut virran mutkan taa. Paikan, josta savu kohosi, näkivät he nyt selvästi, ja hajaantuivat metsään lähetäkseen huomaamatta tulta. Chingachgook käytti hyväkseen tätä tilaisuutta astuakseen alas veteen ja saavuttaakseen virran mutkan, joka voisi häntä suojata.

Irokeesien tarkoituksista mohikaani ei voinut tietää enempää kuin mitä saattoi päättää heidän menettelystään. Hän arveli heidän huomaneen tulensyöttämisellä tarkoitettua viekkautta ja vakaantuneen siinä uskossa, että tarkoituksena on ollut heidän saattamisensa harhaan. Sillä tutkittuaan nopeasti paikan he olivat hajaantuneet, toiset metsiin, toiset noin kuusi luvultaan seuraamaan Jasperin jälkiä sille kohdalle, jossa veneet ensin olivat olleet. Mihin he siitä olivat matkansa suunnanneet, sitä ei mohikaani voinut varmuudella sanoa, koska hänen oli ollut mahdoton enää vitkastella, jos mieli päästä seuralaistensa luo. Muutamista merkeistä päättäen piti hän kuitenkin todennäköisenä, että viholliset olivat tulleet virtaa alaspäin. Varmuudella hän ei kuitenkaan voinut tätä väittää.

Tienviitta, joka seuralaisilleen tämän kertoi, vaikenä äkkiä, tuntiesaan kosketuksen hartioissaan. Mabel nousi pystyyn veneessä, ja hänen kevyt, täyteläinen muotonsa kumartui eteenpäin miellyttävän totiseen asentoon, samalla kun hän, vieden sormensa huulilleen, poiskäännettiin kasvoihin suuntasi elävät silmänsä pensaikossa olevaan aukkoon ja ojentamalla onkivavalla kosketti Tienviitan hartioita. Tämäkin käänsi katseensa aukkoon, jonka lähelle hän vartavasten oli asettunut, ja kuiskasi Jasperin korvaan:

»Kirottu mingot! Tarttukaa aseisiinne, miehet, mutta pysykää rauhallisina kuin kuivuneitten puitten rungot!»

Jasper kiiruhti äänettömästi askelin veneen luo ja kätki Mabelin niin,

että hänen koko ruumiinsa oli suojattuna. Sen tehtyään hän asettui hänen lähelleen ja veti ladatun pyssynsä hanan auki. Nuolenkärki ja Chingachgook ryömivät suojalaitoksen luo ja väijyivät kuin käärmeet, aseet valmiina tarpeen tullen. Edellisen vaimo istui kumarruksissa pitäen päätänsä polviensa välissä ja kietoutuen hameisiinsa pysyttelihe rauhallisena ja liikkumattomana. Cap tarttui molempiin pistooleihinsa. Tienviitta oli jo alussa valinnut itselleen asennon, joka teki hänelle mahdolliseksi lehvien välistä seurata vihollisten liikkeitä.

Hetki oli tuskallinen. Kolme irokeesia ilmaantui virran mutkaan noin sadan kyynärän päähän suojapaikasta ja alkoivat tutkien rannikon pensaikkoa edetä virtaa alaspäin. Varustettuina vihollisten takaa-ajoa varten tarpeellisilla aseilla ja sotaväreillensä maalattuina etenivät he päättäväisen näköisinä. Eräs heistä tarkkasi virtaa ylöspäin, toinen tutki vastakkaista rantaa ja kolmannen tehtävänä oli urkkia alaspäin johtavaa rannikkoa. Varmalta näytti, että osa jo oli palannut metsään, ja näin ollen oli se hyöty, jota tulen sytyttämisestä oli odotettu, kokonaan mennyttä. Tienviitta, joka oivalsi nopean toiminnan tärkeyden, viittoitintiaan ja Jasperin luokseen ja ilmoitti heille ajatuksensa.

»Näitä päänahkaa himoitsevia roistoja on vain kolme, ja meitä on viisi, joista neljää voidaan pitää oivallisina satureina. Makeavesi, huolehtikaa te tuosta nuoresta miehestä, joka on kuoleman väreillä maalattu, ja asettukaa tähtäysasentoon; sinulle, Chingachgook, uskon huolenpidon itse päämiehestä ja teidän, Nuolenkärki, tulee tarkata poikasta, kolmatta heistä. Erehdystä ei saa tehdä: sillä kahta kuulaa ei saa tuhlata samaan ruumiiseen, kun tiedämme kersantin tyttären olevan vaarassa. Minä itse olen reservinä, jos sattuisi neljäs ilmaantumaan tai jonkun käsi osoittautuisi epävarmaksi. Älkää kuitenkaan ampuko, ennenkuin minä käsken. Vasta viime tingassa on pyssyjä käytettävä, koska toiset konnat voivat kuulla laukauksen. Jasper, jos jotakin liikettä meidän takaa rannalta alkaa kuulua, niin luotan siihen, että te viette kersantin tyttären veneessä linnoitukseen, ja Jumalan nimessä niin nopeaan kuin suinkin!»

Tuskin oli Tienviitta näin järjestänyt puolustuksen, kun vihollisten läheneminen jo vaati suurinta hiljaisuutta. Irokeesit etenivät hitaasti virran reunaan alaspäin pysytellen aivan pensaikon vieressä. Pensasten suhinasta ja oksien rasahduksista voitiin päättää toisenkin joukon liikkuvan rantaa pitkin samaan suuntaan. Kun pakolaisten taitavasti laaitima suojus oli varsinaisesta rannasta hiukan ulompana, saattoivat he nähdä molemmat joukot mutkan kohdalla. Ne pysähtyivät, ja niiden

johtajat keskustelivat hetken keskenään totisina ja hiljaisella äänellä, ikäänkuin olisivat tahtoneet tehdä tyhjäksi salaisen kuuntelijan tarkkaavaisuuden. He puhuivat murretta, jota molemmat intiaanit ja Tienviitakin ymmärsivät.

»Vesi on huuhtonut jäljet näkymättömiksi», sanoi toinen heistä, joka oli pakolaisia niin lähellä, että häntä olisi voinut onkivavalla koskettaa. »Vesi on huuhtonut ne niin puhtaiksi, ettei yengeesin koira voisi niitä vainuta.» — »Valkoihoiset ovat veneillänsä jatkaneet matkaansa», toinen päämies vastasi rannalta. — »Se on mahdotonta, sillä alhaalla olevien sotilastemme pyssyt ovat tarkat.» Tienviitta katsahti merkitsevästi Jasperiin ja puri hampaitaan pidättääkseen henkeänsä. »Antaapa nuorten miestemme tarkastaa ympäristöä, ovatko heidän silmänsä yhtä tarkat kuin kotkan», sanoi vanhin vedessä kahlaavista miehistä. »Me olemme kokonaisen kuukauden olleet sotajalalla emmekä ole saaneet muuta kuin yhden päänahan. Heillä on mukanaan tyttönen, ja muutamat meidän urhoistamme tarvitsevat vaimoja.»

Kaikeksi onneksi ei Mabel ymmärtänyt näitä sanoja; mutta Jasperin otsa rypistyi ja hänen kasvonsa hehkuivat.

Villit lopettivat nyt keskustelunsa, ja pakolaiset kuuluivat rantaa pitkin kulkevien vihollisten hitaat ja varovaiset liikkeet ja rapsahdukset pensaikossa, jonka oksia he hiljalleen siirsivät syrjään. He olivat jo ehtineet suojuksen sivu, mutta vedessä oleva päämies seiso i vielä paikoillaan ja tutkisteli rannikkoa silmillään, jotka hänen sotaväriensä vuoksi hehkuivat kuin palavat kekäleet. Parin kolmen minuutin kuluttua jatkoivat nämäkin kolme miestä matkaansa askel askeleelta kuin ihmiset, jotka kadonnutta esinettä etsivät.

Näin kulkiivat he taitavasti tehdyn suojapaikan ohi, ja Tienviitta veti suunsa hänelle ominaiseen sydämelliseen ja äänettömään hymyyn. Hänen riemunsa oli kuitenkin ennenaikainen, sillä viimeinen joukosta katsahti äkkiä taakseen ja pysähtyi. Tämä seikka herätti heissä heidän suureksi kauhukseen samassa ajatuksen, että joku laiminlyönti oli herättänyt huomiota. Sotilas palasi, kutsumatta takaisin seuralaisiaan, ja toisten jatkaessa matkaansa eteenpäin lähestyi varovasti pensaita, joita hän tarkasteli, kuin olisi tahtonut ne lumota. Muutamat lehdet olivat auringon paahteesta kuivettuneet, ja tämä luonnonlaista poikkeava seikka herätti intiaanin huomiota. Jännittävästä hetkestä huolimatta seurasi koko joukko nuoren miehen kasvojen ilmeitä, joissa hänen tunteittensa taistelu selvästi kuvastui. Auringon paahteen

lakastuttamat lepänlehdet olivat kuitenkin niin vähän tuoreista eroavia, että irokeesi, kosketellen niitä käsillään, jo luuli erehtyneensä. Ollessaan epäluuloinen koettaa kuitenkin jokainen saada selvyyttä epäilykseensä, ja niinpä nuori sotilaskin varovaisesti taivutti oksat erilleen ja oli samassa suojuksen sisällä, jossa hän näki pakolaiset ikäänkuin hengettöminä pat-saina. Vihollisen pidätetyn huudahduksen ja säkenöivän katseen he tuskin kuulivat ja näkivät, kun jo Chingachgookin tomahawki kohosi ja samassa vaipui vastustajan pääkalloon. Irokeesi kohotti kiljuen kätensä ja syöksyi selälleen veteen, joka kuljetti hänen nytkähtelevän ruumiinsa virtaa alas. Delaware teki voimakkaan, mutta tuloksettoman yrityksen tarttuakseen hänen käteensä toivossa saada hänen päänahkansa. Verestä punertuva vesi kuljetti kuolleen mukansa.

»Emme saa menettää silmänräpäystäkkään», sanoi Jasper vakavalla, mutta pidätetyllä äänellä taivuttaen pensassuojukset syrjään. »Tehkää niinkuin minä, herra Cap, jos tahdotte pelastaa sisarentyttärenne, ja te, Mabel, pankaa pitkäksenne veneen pohjalle.»

Samassa tarttui hän keveän veneen keulaan ja kahlaten vedessä kullitti sitä rantaa pitkin Capin auttaessa perästä — kulki niin lähellä pensaikkaa kuin suinkin, jotta vihollinen ei heitä huomaisi. Hän koki pyrkiä takaisin virran mutkaan, joka varmasti suojaisi heitä vihollisilta. Tienviitan vene oli lähinnä rantaa, ja sen täytyi siis vasta jälestäpäin lähteä liikkeelle. Delaware juoksi metsään pitäen velvollisuutenaan tarkata vihollisia sillä aikaa kuin Tienviitta auttoi seuralaisiaan veneisiin. Kaikki oli hetken työtä. Kun Tienviitta oli ehtinyt virran mutkaan, tunti hän äkkiä veneensä entistä keveämmäksi, ja katsahtaessaan taakseen hän huomasi tuskaroran vaimoineen olevan poissa. Hänessä leimahti ajatus, että he olivat pettäneet seurueen, mutta ei ollut aikaa py-sähtyä. Valitushuudot, joita alemmaa virran varrelta alkoi kuulua, tiesivät sitä, että nuoren intiaanin ruumis oli jo ehtinyt hänen ystäviensä luo. Seurasi pyssynlaukaus, ja Tienviitta näki, että Jasper, päästyään virran mutkaan, ohjasi venettään virran poikki, itse seisoen keulassa ja Cap perässä istuen. Silmäys, päätös ja toiminta seurasivat nopeasti toisiaan siinä miehessä, joka oli tottunut rajamaasotien vaihtelevaisuuk-siin. Hän juoksi nopeasti veneensä peräpuoleen, lykkäsi sen voimakkaasti keskelle virtaa ja alkoi ohjata sitä yli virran niin alhaalta kuin suinkin, jotta voisi olla vihollisen maalitauluna, samalla kun hän hyvin tiesi, että toivomuksensa säilyttää päänahkansa oli kaikkia muita tunteita voimakkaampi.

»Pysykää virran yläjuoksulla, Jasper», huusi jalosydäminen johtaja, soutuessaan voimakkaasti venettä, »soutakaa toisella rannalla olevaa leppäpensaikkaa kohti. Huolehtikaa ennen kaikkea kersantin tyttärestä ja jättäkää minun ja Suuren Käärmeen hoidettavaksi tämä mingojoukko.» Jasper heilutti airoaan merkiksi siitä, että oli hänen tarkoituksensa ymmärtänyt. Ja nyt seurasi laukaus laukauksen perästä, joista jokainen oli tähdätty toisessa veneessä olevaa miestä kohti.

»Haa, ampukaa nyt pyssynne tyhjiksi, tomppelit!» sanoi Tienviitta, joka metsien yksinäisyydessä oli vähitellen tottunut puhumaan itseksensä, »ampukaa vain ja antakaa minulle aikaa voittoa kyynäränmatka toisensa jälkeen minun ja teidän välillänne. Kas, se oli hyvin tähdätty, hän nykähytti päätänsä, kun eräs luoti vei hiuskarvan hänen silmäkulmiltaan — »mutta lyijypalanen, joka tuumankaan erehtyy, on yhtä hyödytön kuin se, joka aina on pyssynpiipussa. Hyvin tehty, Jasper! Kersantin herttainen tytär on pelastettava, vaikka me kaikki menettäisimme päänahkamme.»

Sillä välin oli Tienviitta ehtinyt virran keskikohdalle ja oli melkein vastapäätä vihollisiansa, jotavastoin toinen vene oli lähellä toisella rannalla olevaa määräpaikkaansa. Muutama aironveto, ja vene oli pensaikossa. Mabel kiiruhti Jasperin kera maihin, ja sillä kertaa olivat pakolaiset pelastetut.

Toisin oli Tienviitan laita. Hänen rohkea alttiiksiantavaisuutensa oli saattanut hänet sangen vaaralliseen asemaan, jota pahensi lisäksi se seikka, että kun virta oli sortanut veneen vihollisten sivu, nämä seurasivat rantaa alemmaksi ja yhtyivät vedessä kahlaaviin ystäviinsä. Oswego oli siltä kohtaa noin kaapelinmitan levyinen ja vene noin sata kyyrää näistä pyssyistä, jotka herkeämättä paukkuivat sitä kohti.

Tässä toivottomassa asemassa oli Tienviitan lujuus ja taitavuus hänelle suureksi hyödyksi. Hän älysi, että hänen paras turvansa oli alitui- nen liikkuminen. Mutta ei pelkkä liikkuminen riittänyt. Sillä hänen vihollisensa, jotka olivat tottuneet kaatamaan juoksevan metsäkauriin, tiesivät nähtävästi tähdätä niin, että häneen osaisivat, jos hänen liikkumisensa koko ajan oli yhdenmukaista. Hänen täytyi senvuoksi muuttaa veneen suuntaa ja hän soui aluksi nuolen nopeudella virtaa alaspäin, pysähtyi jälleen ja suuntasi veneensä virran poikki. Kaikeksi onneksi eivät irokeesit vedessä voineet uudestaan ladata pyssyjänsä, ja rannan pensaikko esti heitä näkemästä pakolaista, jos he nousivat maalle. Nämä asianhaarat samoin kuin se, että viholliset olivat ampuneet pyssyinsä tyh-

jiksi, vaikutti sen, että Tienviitta ehti päästä tarpeeksi etäälle heistä. Mutta samalla häntä uhkasi uusi, joskaan ei odottamaton vaara.

Tämä vaara uhkasi sen joukon puolelta, joka oli kulkenut alemmaksi väijyksiin ja josta intiaanit edellämainitussa keskustelussaan olivat maininneet. Joukossa oli kymmenen miestä, ja kun he tietysti tahtoivat käyttää hyväkseen kaikkia etuja verisen ammattinsa onnistumiseksi, niin he olivat asettuneet sellaiseen paikkaan, jossa virta syöksyi kahden kallion välistä ja muodosti ahtaan väylän. Tienviitta huomasi, että jos hän tuohon ahtaaseen väylään joutuisi, niin hän samalla olisi irokeesien kynsissä. Virta oli vastustamattoman kiiwas, kallioitten välistä ei toista laskukohtaa ollut, ja näin ollen olisi kuolema tai vankeus varmana seurauksena, jos hän yrittäisi laskea alas. Hän ponnisti sentähden kaikki voimansa päästäkseen läntiselle rannikolle, sillä kaikki viholliset olivat itäisellä. Mutta sellainen yritys vaati enemmän kuin yhden miehen voimia, ja jos hän olisikin koettanut soutamalla viistoon ponnistaa virran voimaa vastaan, niin olisi veneen liikkuminen suuresti vähentynyt ja viholliset olisivat siten saaneet varman maalitaulun. Tässä hädässä teki Tienviitta totutulla kekseliäisyydellään nopean päätöksen. Sen sijaan, että olisi pyrkinyt väylään, ohjasi hän veneensä virran matalimmalle kohdalle ja saavuttuaan sille sieppasi pyssynsä ja laukkunsa, hyppäsi veteen ja alkoi kahlata kalliolta kalliolle pyrkien läntiselle rannalle. Vene kierteli virran pyörteissä, liukui muutamien liukkaitten kivien yli, täytyi ja tyhjentyi ja saapui vihdoin rantaan muutaman kyynärän päähän siitä paikasta, johon intiaanit olivat asettuneet.

Tienviitta ei kuitenkaan vielä ollut läheskään turvassa. Laukaus toisensa jälkeen pamahti, ja kuulat vinkuen suhisivat hänen korviensa ohi. Hän kahlasi kuitenkin eteenpäin ikäänkuin lumottuna pelastaen nahkansa, vaikka hänen harmaja takkinsa jo monesta kohti oli ammuttu rikki. Kun hänen kerran täytyi kainaloita myöten vedessä kahlata kantaen pyssyään ja ruutikoteloaan kohotetuin käsin, oli hän väsyä ponnistuksistaan. Senvuoksi hän suuresti ilostui päästessään eräälle kalliolle, joka oli sen verran vedenpinnan yläpuolella, että sen selkä oli kuiva. Tälle kivelle hän asetti ruutikotelonsa ja asettui itse sen taa, niin että ruumis oli osaksi suojattuna. Läntiselle rannalle ei enää ollut enempää kuin viisikymmentä jalkaa, mutta rauhallisesti juokseva, tumma virta teki hänet vakuutetuksi siitä, että hänen täytyi uida rannalle.

Intiaanit, jotka vielä hetken jatkoivat ampumistaan, kokoontuivat

rannalle joutuneen veneen luo, ja kun he huomasivat airojenkin siinä vielä olevan, niin he hankkiutuivat soutamaan yli virran.

»Tienviitta!» huudettiin läntisen rannan pensaikosta. »Olkaa huolta! Ystäviä on lähellä, eikä yksikään mingo tule virran yli sovittamatta kuolemallaan rohkeuttansa. Teille olisi edullisinta jättää pysynne kalliolle ja uida yli, ennenkuin nuo roistot ehtivät lähteä veneeseen.»

»Kunnon metsästäjä ei koskaan jätä hyvää pyssyä, niin kauan kuin ruutia on kotelossa ja kuula on taskussa. Täytyyhän minun noille raukoille jättää joku muisto nimestäni. Vesi ei jalkojani vahingoita. Näenpä tuon lurjuksen, Nuolenkärjenkin, noitten roistojen joukossa, täytynee hänen toki saada palkkansa. Toivottavasti ette ole kersantin tytärtä tuonut tänne alas ampumamatkan päähän vihollisista, Jasper?» —»Hän on suojassa ainakin tällä hetkellä, jos nimittäin virta on meidän ja vihollistemme välillä.» —»Tiedän varmuudella, ettei ole olemassa yhtäkään venettä meidän ja linnoituksen välisellä virralla, paitsi meidän kahta venettämme, ja arvelen, että soutaminen virran poikki meidän pysyjemme uhatessa käy yli intiaanin ymmärryksen. En tahdo kehua, Jasper, mutta kaikissa rajaseuduissa tiedetään hyvin, ettei Hirvenampuja erehdy.» —»Jos teillä olisi meidän veneemme, niin luulisitteko pääseväanne kuivin vehkein rantaan?» —»Mutta epäviisasta olisi teidän lähteä sillä virtaa laskemaan, sillä nuo vintiöt muistaisivat uudelleen pysynsä ja ruutinsa.» —»Voimme hankkia teille veneen itse antautumatta vaaraan. Herra Cap on palannut veneen luo ja heittää puunrungon veteen tutkiakseen sen virran kulkua, joka ylhäältäpäin juoksee teidän kalliotanne kohti. Katsokaa, tuossa se jo ui. Jos se sattuu kohdalle, niin nostakaa kätenne, ja vene saapuu samaa tietä. Joka tapauksessa kääntää alempana oleva pyörre veneen niin, että minä siihen ulotun ja voin sen pelastaa.»

Jasperin vielä puhuessa lähenei uiva runko. Se lisäsi vauhtiaan virran nopeuden kasvaessa ja saapui pian Tienviitan kallion luo. Hän tarttui siihen ja piti sitä ilmassa. Cap ymmärsi merkin ja päästi veneen virtaan. Se kulki samaa tietä kuin runkokin, ja hetken perästä Tienviitta pidätti sen.

»Työntäkää vene rantaan kohti», Jasper huusi, »viistoon virtaa vastaan, ja hypätkää siihen!»

Tienviitta työnsi veneen tarvittavalla voimalla, vene kulki suoraan virran poikki, ja kun se oli ehtinyt lähelle rantaa, tarttui Jasper siihen.

Vietyään veneen pensaikon suojaan ystävykset lyhyesti tervehtivät toisiaan sydämellisesti, ikäänkuin olisivat pitkän aikaa olleet erossa toisistaan.

»Katsokaa, Jasper, kolme noista roistoista on juuri astunut veneeseen. Arvelevat kai meidän paenneen, sillä muuten he eivät uskaltaisi pyrkiä yli virran Hirvenampujan nähden.»

Todella olikin kolme sotilasta tulossa veneellä yli virran. Kaksi heistä oli polvillaan tähtäyasennossa valmiina laukaisemaan kuolettavat aseensa; kolmas meloi venettä eteenpäin. Taitavasti ohjasi hän veneen virtaa ylöspäin pyrkien ahtaan väylän yläpuolella olevaan verrattain tyyneen paikkaan. Kepeästi kuin höyhen liukui vene.

»Annanko tulta?» kysyi Jasper palaen halusta saada alottaa taistelun. —»Ei vielä, nuori mies, ei vielä. Heitä on kolme, ja jos herra Cap tietää, mitenkä hänen tulee käyttää pistoolejansa, niin voimme antaa heidän tulla rannalle saakka. Silloin voimme anastaa heiltä veneen takaisin.» —»Mutta Mabel?» —»Älkää olko huolissanne kersantin tyttärestä. Hänhän on, kuten sanoitte, turvassa puun ontelossa, jonka aukon te sinivattupensaalla viisaasti olette —»

Tienviitta katkaisi tässä puheensa, sillä hän kuuli pyssynlaukauksen. Venettä ohjaava intiaani hypähti korkealle ilmaan ja lensi airo kädessään veteen. Hieno savupilvi kiemurtelihe vastaisen rannikon pensaikossa ja haihtui pian ilmaan.

»Suuri Käärme sähisee!» huudahti Tienviitta iloisesti. »Rohkeampi ja uskollisempi sydän kuin hänen ei koskaan ole delawaren rinnassa sykkinyt. Minusta on ikävää, että hän on sekaantunut asiaamme, mutta hänhän ei voinut tietää, missä me olimme.»

Menettyänsä ohjaajansa joutui vene pian ahtaan väylän omaksi. Avuttomina ja hädissään silmäilivät veneessä olevat kaksi intiaania ympärilleen, mutta eivät voineet luonnonvoimaa vastustaa. Onneksi oli Chingachgookille, että suurin osa irokeeseja käänsi huomionsa hädessä oleviin tovereihinsa, muuten olisi hänen pelastumisensa ollut sangen vaikeata, miltei mahdotonta. Irokeesien joukossa ei kuitenkaan ollut huomattavissa mitään muuta liikettä kuin että he piiloutuivat pensaitten ta silmillään tarkkaavaisesti seuraten veneessä olevia. Veneen jouduttua virran pyörteeseen heittäytyivät molemmat intiaanit pitkäkseen voidakseen pitää venettä tasapainossa. Mutta ei siitäkään ollut apua, sillä vene kolahti kallioon, kaatui, ja intiaanit joutuivat veteen. Vesi ei tavallisesti ole syvä ahtaissa väyläpaikoissa. Virtaan joutuneilla ei siis ollut eri-

koista hätää. Suurin vahinko oli se, että he menettivät aseensa. Milloin kahlaten, milloin uiden he pyrkivät ystäviensä luo. Mutta vene jäi kalliolle ja hetkeksi hyödyttömäksi niin toiselle kuin toisellekin puolelle.

»Nyt on meidän vuoromme, Tienviitta», sanoi Jasper, kun molemmat intiaanit kahlasivat matalimmalla kohdalla ja heidän ruumiinsa olivat alttiit pyssynluodeille. »Yläpuolella olevasta miehestä minä pidän huolta, ottakaa te osallenne alapuolella kahlaava!»

Nuori mies oli niin tulistunut tapahtuman yksityiskohtia seuratesaan, että luoti lensi hänen pyssystään, ennenkuin hän oli ehtinyt loppuun puhua. Pyssy oli nähtävästi tuloksetta laukaistu, sillä molemmat intiaanit kohottivat halveksivasti kätensä. Tienviitta ei laukaissut.

»Ei niin, Makeavesi», hän vastasi, »minä en vuodata verta syyttä, ja minun pyssyni on hyvin ja huolellisesti ladattu sitä hetkeä varten, jolloin sitä tarvitaan. Yhden elämä on meille nyt tarpeellinen, ja kohta saataneen tilaisuutta käyttää Hirvenampujaa Chingachgookin puolustukseksi, joka on tehnyt uhkarohkean työn näyttäessään näille vintiöille, että hän on heidän läheisyydessään. Niin totta kuin olen kurja syntinen, hiipii jo muuan heistä rantaa pitkin häntä kohti!»

Eräs vihollisen nuorista sotilaista paloi halusta saada suorittaa jonkun huomattavan urotöyön ja poistui tovereittensa luota kohti sitä pensasta, jonka takana Chingachgook piileili. Ja kun tämä, vihollisen huomion olessa käännettynä toisaalle, pysyi heistä välinpitämättömänä puuhaten suojaamiseksi, oli irokeesi valinnut itselleen paikan, josta hän näki delawarelaisen. Hän valmistautui laukaisemaan.

»Chingachgook lienee lähtenyt tiehensä», sanoi Tienviitta, joka ei hetkeksikään kääntänyt katsettaan nuoresta sotilaasta. »Hän menettelee muuten sangen merkillisesti, jos sallii tuollaisen verenhimoisen mingo-roiston niin läheltä —»

Tienviitta keskeytti äkkiä puheensa, kohotti pitkän pyssynsä ja laukaisi samassa kun oli saanut sen tarpeeksi korkealle. Vastaisella rannalla oleva irokeesi tähtäsi myöskin, kun Hirvenampujan luoti häneen sattui. Hänenkin pyssynsä laukesi, mutta piippu käännettynä kohti taivasta, ja hän itse syöksyi pensaikkoon haavoitettuna, ellei kuolleena.

»Olemme Suurelle Käärmeelle tehneet saman palveluksen kuin hän meille», sanoi Jasper. »Nuo lurjukset ovat joutuneet hämilleen ja palaa-vat turvapaikkoihinsa, kun näkevät, että meidän pyssymme kantavat yli virran. Katsokaa, onko tuo koira vai hirvi, joka ui rantaamme kohti!»

Tienviitta kavahti pystyyn, sillä hän näki, että joku olento ahtaan

väylän yläpuolelta pyrki virran poikki, mutta sortui virran painosta yhä alemmaksi. Hän huomasi pian sen olevan intiaanin.

»Hän kuljettaa jotakin edessään, ja hänen päänsä on kuin pensas», sanoi Jasper.

»Lienee intiaanien pirunjuonia, mutta kristillinen rehellisyys voittaa kaikki heidän metkunsä.»

Kun mies oli uinut kaksi kolmannesta virran leveyttä, selvisi hänen tarkkaajilleen koko asia.

»Suuri Käärme, kautta silmäni!» huudahti Tienviitta tarkaten seura-laistaan ja hymyillen ystävänsä onnellisen saapumisen johdosta niin, että kyöneleet tihkuivat hänen silmistään. »Hän on sitonut heinätukon päänsä päälle ja kätkenyt siihen ruutikotelonsa. Pysyvä hän kuljettaa eräällä puunrungolla, jota työntää edellään. Hän palaa ystäviensä luo.

Chingachgook saapui rantaan tovereittensa tykö, joiden aseman hän jo toiselta rannalta nähtävästi oli käsittänyt. Noustuaan vedestä pudisteli hän itseään kuin koira ja huudahti totuttuun tapaansa: »Hugh!»

»Oliko hauskaa, Chingachgook», puhui Tienviitta hänelle, »olla yksin väijyksissä kahtatoista mingoa vastaan? Totta on, että Hirvenampuja harvoin ampuu harhaan, mutta sotilaalta vaaditaan yhtä paljon viekkautta kuin rohkeuttakin, ja elleivät irokeesit olisi kiinnittäneet huomiotansa veteen joutuneisiin tovereihinsa, niin olisivat ne sinut varmasti kuumana pitäneet.»

»Mitä tuumia delawarelaisella on?» huudahti Jasper nähdessään, että hän äkkiä poistui Tienviitan luota ja kulki rantaan astuaksensa uudestaan veteen. »Eihän hän toki liene niin hullu, että palaa takaisin toiselle rannalle mahdollisesti hakemaan jotakin, jota on unohtanut? Katsokaa, hän ui sen ruumiin luo, joka tuolla kalliolla keikkuu. Miksikä antautua sellaiseen vaaraan?»

»Hän tahtoo saada päänahan, joka hänen käsityksensä mukaan tuottaa hänelle suurempaa kunniaa kuin kokonainen kenttä kuolleita, joilla on hiukset päässä. Tunsin erään nuoren vänrikin, joka kietoutui lippuunsa nukkuaksensa siinä veristä kuolemanunta. Nämä ovat Chingachgookin lippuja, hän säilyttää ne näyttääkseen niitä lastenlapsilleen.» Tässä keskeytti Tienviitta puheensa, pudisti päätään ja jatkoi: »Mitä puhunkaan! Vanhalla mohikaanipäälliköllä ei enää ole yhtäkään jälkeläistä. Hänellä ei ole lapsia, joita voisi ilahduttaa voitonmerkeillään, ei heimoa, joka ylistäisi hänen tekojansa. Hän on yksinäinen mies tässä maailmassa, ja kuitenkin hän pysyy uskollisena kasvatuksellensa ja

luonteellensal Siinä on jotain kunnioitettavaa, Jasper, teidän täytyy se myöntää; niin, siinä on jotain arvokasta.»

Samassa nostivat irokeesit kauhean melun ja alottivat vilkkaan amunnan. Pelastaakseen toverivainajansa delawarelaisen käsistä kiihtyivät irokeesit niin, että koko tusina heitä syöksyi veteen, osa edeten aina noin sata jalkaa rannasta. Näytti siltä, kuin he aikoisivat todella tehdä yleisen hyökkäyksen. Mutta Chingachgook jatkoi rauhallisesti matkaansa pelastuttuansa heidän luodeiltansa ja suoritti loppuun työnsä tavalla, joka todisti pitkää tottumusta. Senjälkeen hän heilutti ilmassa vertavuotavaa voitonmerkkiään ja kajahutti sotahuutonsa.

Neljäs luku.

»Jasper», lausui Tienviitta mohikaanin palattua, »menkää herra Capin luo ja käskekää hänen tulla tänne. Meillä on vain vähän aikaa neuvottelemiseen, ja senvuoksi on päätös pian tehtävä. Sillä ennen pitkää mingot valmistelevat meille tuhoa.»

Nuori mies totteli, ja pian olivat kaikki neljä koossa rannalla neuvottelemassa pysytellen kuitenkin suojassa ja seuraten tarkasti vihollisten puuhia. Vähitellen oli aurinko jo laskenut taivaanrannan taa ja hämärästä tuli äkkiä pilkkopimeä yö. Seurue kiinnitti juuri tähän seikkaan suurimmat toiveensa, joskaan ei sekään ollut vaaratta, sillä samalla kun se heidän pakoretkeänsä edisti, salasi se myöskin kavalain vihollisten liikkeet.

»Miehet», alkoi Tienviitta, »se hetki on tullut, jolloin meidän päätäväisästi täytyy tehdä suunnitelmamme, voidaksemme toimia yhdessä parhaan ymmärryksemme mukaan. Kohta ovat metsät pilkkopimeät, ja jos tahdomme linnoitukseen päästä, täytyy sen tapahtua pimeän turvissa. Mitä sanotte, herra Cap?»

»Minun ajatukseni mukaan ei meillä ole muuta tehtävää kuin astua veneeseen ja heti, kun on tarpeeksi pimeä, niin etteivät viholliset meitä voi huomata, kiiruhtaa kohti satamaa mahdollisimman nopeasti.»

»Olen herra Capin kanssa samaa mieltä», lisäsi Jasper. »Mabel on liian hento kulkeakseen öiseen aikaan yli rämeitten ja puunrunkojen.»

»Teidän mielipiteillänne, ystävät, on sekä hyvät että huonot puolensa», jatkoi Tienviitta. »Vene liikuu nopeaan ja mukavasti, kun sitä

virta vie, ja hennolle kersantintyttärelle on tällainen matka terveellinen. Mutta toiselta puolen ei virralla ole mitään suojaa, ja tästä linnoitukseen asti on runsaasti kuusi peninkulmaa. Polkua taas on vaikea löytää pimeässä metsässä.»

»Jos Suuri Käärme ja minä uimme kalliolle ja tuomme toisen veneen», nuori merimies lisäsi, »niin on matka virtaa myöten varmin.»

»Niin, jos! — Kuitenkin käynee se päinsä, kun vielä hiukkasen pimeämpi tulee. Hyvä, kun asiata perinjuurin ajattelen, niin lienee se sitenkin parasta. Tahdotteko koettaa?»

»Tahdon tehdä kaiken voitavani Mabelin suojaamiseksi.»

»Hyvin puhuttu, Chingachgook voi teitä auttaa.»

Kun näin oli matkasuunnitelmasta sovittu, valmistautuivat seurueen jäsenet panemaan sitä täytäntöön. Jahka pimeys oli saanut sellaisen vallan, ettei enää voitu erottaa toista rantaa, alettiin yritystä toteuttaa. Aika kiiruhti, Jasper ja mohikaani puuhasivat vedessä suurimmalla varovaisuudella, jotta eivät liikkumisellaan herättäisi huomiota. Tienviitta haki Mabelin puunontelosta ja käski hänen Capin kera kulkea ahtaan väylän kohdalle, jonne hän itse siirsi toisen veneen. Mabel ja Cap astuivat siihen entisille paikoilleen. Tienviitta seisoj keulassa pitäen kiinni pensaasta, jotta ei virta venettä tempaisi mukaansa. Jännitetyn tarkkaavina seurasivat he tovereittensa rohkeata yritystä.

Molemmat seikkailijat saapuivat rinnakkain uiden ahtaalle väylälle, jossa pohjasivat. Pitäen toisiansa kädestä kahlasivat he varovaisesti sitä paikkaa kohti, jossa vene oli. Pimeys kuitenkin sai heidät vakuuteiksi siitä, että he eivät näkemällä voineet venettä löytää. Näin ollen antoi Jasper delawarelaisen, jonka tottumukseen hän täydellisesti luotti, johtaa itseään. Helppoa ei kuitenkaan ollut pilkkopimeässä keskellä pauhaavaa koskea kahlata ja painaa mieleensä jokainen kohta, jotta ei harhaanjoutuminen olisi edessä. Molemmat rannat olivat heistä vain synkkiä massoja, ja puiden latvojen muodostama viiva taivasta vastaan tuskin huomattava. Kerran toisensa perästä he muuttivat suuntaa tuluaan odottamatta syvänteelle, sillä he tiesivät, että vene oli virran matalimmalla kohdalla. Tämä seikka olikin heillä ainoana varsinaisena johtona. He kahlailivat noin neljännestunnin ajan, joka Jasperista tuntui loppumattomalta, eivätkä kuitenkaan olleet lähempänä päämääräänsä kuin alussakaan. Samassa kun delawarelainen neuvoi kääntymään takaisin rantaan ja yrittämään uudestaan, näki hän edessään noin käsivarren pituisen matkan päässä miehen liikkuvan vedessä. Jasper oli

Chingachgookin vieressä, ja heille selvisi heti, että irokeesit ovat samassa puuhassa kuin hekin.

»Mingol» kuiskasi Chingachgook Jasperin korvaan. — »Suuri Käärme on näyttävä veljelleen, mitä viekkaus on.»

Käsittäen välttämättömäksi antautua kokonaan delawarelaisen johdettavaksi Jasper pysyi paikoillaan sillä aikaa kuin hänen toverinsa kahlasi samaan suuntaan kuin outo mies. Seuraavassa silmänräpäyksessä näyttäytyi hän jälleen ja kulki kohti seikkailijoitamme. Chingachgook käänsi päätänsä ja sanoi nopeasti Jasperille: »Anna Suuren Käärmeen yksin olla viekas.»

»Hugh!» vieras intiaani hutudahti, jatkaen omalla kielellään: — »vene on löytynyt, mutta ei ole ketään minua auttamassa. Tulkaa avuksi, että saamme sen irti kalliolta.» — »Mielellämme», vastasi Chingachgook, joka osasi samaa murretta kuin vieras; »näytä tietä, me tulemme perästä.»

Irokeesi, joka pauhinan vuoksi ei voinut erottaa äänen erilaista sävyä, johti heidät määräpaikkaan. Edellinen tarttui veneen toiseen, Jasper toiseen päähän ja Chingachgook keskilaitaan. Tärkeätä oli nimitäin, ettei irokeesi näkisi valkoihaisen kasvoja.

»Nostakaal» sanoi irokeesi heimolaistensa tapaan lyhyesti, ja vähällä vaivalla irtaantui vene kalliosta. Käännettyään sen ylösalaisin tyhjentääkseen sen vedestä lähtivät he sitä kuljettamaan. Kaikki kolme he pitivät siitä kiinni, jotta ei voimakas virta sitä veisi, ja irokeesi, joka keulapuolesta kuljetti, suuntasi matkan kohti itäistä rannikkoa, jossa hänen seuralaisensa olivat.

Huomatessaan, ettei intiaani heitä ja heidän tarkoitustaan tuntenut, ja aavistaen, että virrassa oli useita irokeeseja, delawarelainen ja Jasper noudattivat mitä suurinta varovaisuutta.

Vähitellen lähestyi irokeesi, joka suunnan määräsi, tovereittensa ranta kiskoen vastahakoiset seuralaisensa muassaan. Kerran Chingachgook jo kohotti tomahawkinsa upottaakseen sen paha aavistamattoman naapurinsa kalloon. Pelko siitä, että kuolinkirkaisu tai uiva ruumis herättäisi huomiota, pidatti kuitenkin hänet sitä tekemästä. Seuraavassa silmänräpäyksessä hän kuitenkin katui päättämättömyyttään, sillä äkkiä ilmaantui veneen ympärille neljä muuta irokeesia, jotka hekin venettä etsivät.

Tämä joukon lisäys oli niin odottamaton ja antoi viholliselle sellaisen ylivoiman, että itse delawarelainenkin hetkeksi joutui hämilleen. Irokeesit, jotka täydellisesti oivalsivat löytämänsä veneen hyödyn, kiiruhti-

vat se mukansa rantaan ryhtymättä mihinkään keskusteluun. Heidän tarkoituksenaan oli nähtävästi hakea aivot, jotka he jo edeltäkin olivat saaneet haltuunsa, ja senjälkeen lähettää kolme tai neljä sotilasta pyssyineen ja ruutikoteloineen virran toiselle puolelle.

Näin saapuivat ystävät ja viholliset yhdessä virran itäisen rannan puolelle, jossa vesi, samoin kuin läntisellä, oli liian syvää kahlattavaksi. Pysähdyttiin hetkeksi, sillä oli päätettävä, millä tavalla vene oli virran poikki ohjattava. Eräs niistä neljästä, jotka vastikään olivat veneen luo saapuneet, oli päämies, ja kun Amerikan intiaani on tottunut kunnioittamaan ansiokkuutta ja tottumusta, niin olivat toiset vaiti hänen puhuessaan.

Tämän pysähtymisen vuoksi Jasper entistä enemmän pelkäsi tulevana tunnetuksi, vaikkakin hän varmuuden vuoksi oli heittänyt lakkinsa veneeseen. Intiaanit eivät kuitenkaan yön synkkyudessa tulleet kiinnittäneeksi häneen huomionsa, kun hän lisäksi oli riisunut takkinsa ja paitansa ja seisoj veneen peräpuolella toisten keskustellessa keulassa. Toisin oli Chingachgookin laita, joka oli keskellä verivihollisiaan eikä voinut liikkua koskettamatta heitä. Hän pysyi kuitenkin levollisena, vaikka kaikki hänen aistinsa olivat jännityksissä ja hän joka hetki oli valmis joko poistumaan sopivassa silmänräpäyksessä tai käymään vihollistensa kimppuun. Vaaraa tulla huomatuksi vähensi vielä se seikka, että hän ei kertaakaan kääntänyt kasvojansa niitä intiaaneja kohti, jotka olivat hänen takanaan, ja niin odotti hän intiaanin tavattomalla kärsivällisyydellä sitä hetkeä, jolloin hänen tulisi toimia.

»Menkööt kaikki nuoret miehet maihin hakemaan aseitaan paitsi ne kaksi, jotka ovat veneen keulassa ja perässä. Viekööt he veneen virran poikki rantaan.»

Intiaanit kuuntelivat rauhallisina ja jättivät Jasperin veneen perään ja sen intiaanin, joka veneen oli löytänyt, keulalaidalle. Chingachgook sukelsi niin syvään, että hän huomaamatta pääsi toisten ohi. Pulikoiminen vedessä tiesi sitä, että ne neljä intiaania, jotka jälestäpäin olivat ilmaantuneet veneen luo, uivat rantaa kohti. Kun delawarelainen tuli vakuutetuksi siitä, niin hän asettui entiselle paikalleen ja vartoi hetkeä, jolloin hänen tuli toimia.

Mies, jolla on vähemmän itsensä hillitsemiskykyä kuin tällä sotilaalla, olisi varmaankin heti ryhtynyt ratkaisevaan tekoon. Mutta Chingachgook tiesi, että vielä enemmän irokeeseja oli heidän takanansa virrassa, ja hän oli liian kokenut sotilas tehdäksään mitään hyödyttömiä. Hän an-

toi senvuoksi irokeesin syöksyä syvään veteen, ja kaikki kolme uivat veneineen kohti itäistä rantaa. Mutta sen sijaan, että olisivat edistäneet veneen kuljetusta yli virran, Jasper ja delawarelainen alkoivat keskellä voimakkainta virtaa uida suuntaan, joka teki mahdottomaksi veneen kuljetuksen rantaan. Näin tehden he kuitenkin menettelivät viekkaasti ja vähitellen, ja intiaani luuli taistelevansa virran voimaa vastaan. Hetken kuluttua sorti virta veneen tämän vastavaikutuksen vuoksi ahtaan väylän yläpuolella olevaan tyveneeseen kohtaan. Silloin käsitti irokeesi, ettei virta ollut synnä heidän puuhansa epäonnistumiseen, ja kun hän katsahti taakseen, selvisi hänelle, että synnä siihen olivat hänen apumiehensä.

Se toinen luontomme, jonka tottumus kasvattaa, sanoi irokeesille, että hän oli yksin vihollistensa kera. Nopeasti syöksyi hän Chingachgookin kimppeun ja tarttui häntä kurkkuun. Molemmat raivosivat kuin tiikerit, jättäen veneen valloilleensa. Yön synkkyydessä ja sellaisen luonnonvoiman vallassa, jossa kuolinkamppailu tuntui kauhealta, näkyivät he unohtaneen kaiken muun paitsi verisen vihansa ja pyrkimyksensä päästä voitolle.

Vene jäi kokonaan Jasperin haltuun. Hänen ensi ajatuksensa oli kiiruhtaa delawarelaisen avuksi. Mutta tärkeätä oli kuljettaa vene taattuun turvaan, ja vaikka hän kuulikin toisiansa kurkuistaan kiristävien taistelevien sorahduksia, kiiruhti hän, niin nopeasti kuin voi, läntistä rantaa kohti. Pian oli hän jälleen ystäviensä seurassa, joille hän lyhyesti teki selkoa veneen pelastamisesta ja delawarelaisen kohtalosta.

Jasperin lopetettua kertomuksensa vallitsi hetken ajan syvä hiljaisuus ja kukin kuunteli jännitettynä saadakseen selville, miten vedessä aloitettu taistelu päättyisi. Mutta muuta he eivät kuulleet kuin kosken pauhinan.

»Ottakaa tämä airo, Jasper», sanoi Tienviitta levollisena, joskin toisten mielestä hänen äänensä oli tavallista alakuloisempi, »ja seurakkaa minua veneellenne. Minusta on parasta, että heti lähdemme.» — »Entä Chingachgook?» — »Suuri Käärme on jumaliensa luona, ja me kukin elämme ja kuolemme sallimuksen määräysten mukaan. Me emme voi häntä auttaa, vaan uskallamme liikoja, jos jäämme tänne vaikeroimaan kuin naiset onnettomuuden sattuessa. Tämä pimeys on kallisarvoinen.»

Heleä, pitkä, läpitukenava huuto kaikui toiselta rannalta ja keskeytti Tienviitan sanat.

»Mitä tämä melu tietää, Tienviitta?» kysyi Cap.

»Se on voitonriemua, jonka voittajat kajahuttavat; ei ole epäilystäkään siitä, että Chingachgook on heidän vallassaan.»

»Ja me —?» huudahti Jasper jalon katumuksen valtaamana, sillä häntä vaivasi ajatus, että olisi voinut toverinsa pelastaa, ellei olisi häntä jättänyt. —»Me emme voi häntä pelastaa, nuori mies, vaan meidän täytyy tästä lähteä heti.» —»Edes yrittämättä hänen pelastamistaan? Tietämättä, onko hän elossa vai kuollut?» —»Jasper on oikeassa», sanoi Mabel, joka kyllä saattoi puhua, joskin käheällä äänellä. »Minä en pelkää, eno, ja jään tänne, kunnes tiedän, miten ystävämme on käynyt.» —»Taitaa olla viisainta, Tienviitta», huomautti Cap. »Kunnon merimies ei hevillä voi jättää toveriansa pulaan, ja minua ilahduttaa, että näillä makeanveden ihmisillä on niin oikeat periaatteet.» —»Ei auta, ei auta», vastasi malttamaton Tienviitta samalla sysäten veneen virtaan. »Te ette tunne asioita ja senvuoksi ette myöskään ymmärrä pelätä. Mutta jos teille elämä on kallis, niin kiiruhtakaamme linnoitukseen ja jättäkäämme delawarelainen sallimuksen huostaan!»

Yön pimeys alkoi hälvetä, kun pilvet hajaantuivat, mutta rantojen puut ja pensaat synkistivät vielä virtaa kuin pilkkopimeä yö, ja veneet liukuivat kuin mustaan onkaloon virtaa alas. Veneissä olevat eivät kuitenkaan voineet olla aivan varmoja turvallisuudestaan, ja Jasper seurasi tarkalleen jokaista outoa metsästä kuuluvaa ääntä. Keveästi ja suurimmalla huolella hoidettiin airoja, sillä vähänkään kovempi loiske olisi herättänyt valppaiden intiaanien huomiota. Jasper lausui juuri mielipiteensä, että he kahdessa tunnissa ehtisivät virran suulle, kun Tienviitan valpas korva kuuli kuivan puunoksan rapsahduksen itäiseltä rannalta.

»Miehen askelia kuuluu rannalta», sanoi Tienviitta Jasperille puoleksi kuiskaten, mutta kuitenkin niin kovaa, että se kuului jonkun matkan päähän. »Joko nuo kirottut irokeesit ovat aseineen päivineen veneettä päässeet yli virran?» —»Se voi olla delawarelainen. Mahdollisesti hän on seurannut meidän kulkuamme alaspäin tietäen missä meidät voi tavata. Minä lähdän lähemmäksi rantaa ottamaan asiasta tarkempaa selkoa.» —»Menkää, nuori mies, mutta olkaa varovainen älkääkää laskeko rantaan, ellette ole varma asiastanne.»

Tuskallinen hetki seurasi Jasperin veneen katoamista, ja seurue jatkoi matkaansa toisella veneellä uskaltuen tuskin hengittää kuulakseen rannalta pienimmänkin äännähdyksen. Juhlallinen, ylevä hiljaisuus vallitsi, ainoastaan veden loiskinta ja puiden humina häiritsi

luonnon unta. Kuului jälleen kuivien oksien ratinaa, ja Tienviitta oli kuulevinaan hiljaista puhetta.

»Mahdollisesti erehdys, sillä ihminen mielellään ajattelee asiat sellaisiksi kuin sydän toivoo; mutta luulen että kuulin delawarelaisen äänen.» — »Näen jotakin liikkuvan veden pinnalla», kuiskasi Mabel, joka koko ajan kiintein katsein seurasi virran synkkää uomaa, senjälkeen kuin Jasper oli eronnut heistä. — »Se on toinen veneemme», vastasi Tienviitta riemastuen. »Asiat ovat hyvin, sillä muuten nuori mies kyllä olisi merkin antanut.»

Seuraavassa hetkessä molemmat veneet jälleen liukuivat rinnakkain, ja Jasperin tunsivat toisessa veneessä olevat helposti. Ennen pitkää pääsivät he myös selville siitä, että toinen miehistä oli delawarelainen.

»Chingachgook — veljenil!» sanoi Tienviitta liikutettuna tämän kielellä. — »Mohikaanien päämies! Olen suuresti iloinen. Usein olemme yhdessä taistelleet, mutta minä jo pelkäsin, ettemme enää saisi tavata toisiamme.» — »Hugh — mingot ovat naisia! Kolme päänahkaa riippuu vyössäsi. He eivät saa delawarein Suurta Käärmettä hengiltä. Heidän sydämessään ei ole verta, ja he aikovat palata takaisin Suuren järven taa.» — »Oletko ollut heidän joukossaan, päämies, ja miten kävi sen sotilaan, jonka kanssa taistelit vedessä?» — »Hänestä tuli kala ja nyt hän makaa pohjassa ankeriasten kera. Onkikoot hänen veljensä hänet sieltä. Tienviitta, minä olen vihollisten lukumäärän laskenut ja heidän pyssyjänsä pidellyt.» — »Ah! minä arvasin, että hän olisi uhkarohkea», huudahti Tienviitta englanninkielellä. »Tuo uskalias mies on ollut heidän keskelänsä ja tuo meille tarkat tiedot heistä. Puhu, Chingachgook, jotta ystävillämme voin kertoa, mitä tiedämme.»

Delawarelainen kertoi nyt levollisena ja totisena taistelunsa jälkeen tekemistään havainnoista. Vastustajansa kohtalosta ei hän sen enempää puhunut, koska sotilaan tapana ei ole kertoa yksityisyyseikkoja. Voittajana erottuaan tuosta verisestä käsikähmästä hän ui itäiselle rannalle, nousi varovaisesti maalle ja kulki pimeän suojassa irokeesijoukon keskitse. Kerran häntä kutsuttiin, mutta kun hän sanoi olevansa Nuolenkärki, ei häneen sen enempää huomiota kiinnitetty. Heidän puheistaan hän pian oli päässyt selville, että he nimenomaan vaanivat Mabelia ja Capia, joiden arvoasteesta heillä nähtävästi oli väärä käsitys. Hän oli saanut tietoonsa myöskin sen, että Nuolenkärki oli pettänyt heidät, vaikka ei voinut käsittää syytä siihen, kun hän näin ollen menetti Mabelin isän lupaaman palkinnon palveluksestaan.

»Epäilemättä tapaamme heidät vielä seuraavassa ahtaassa salmessa», huomautti Tienviitta, »ja siinä meidän täytyy joko päästä heidän sivutensa tai joutua heidän käsiinsä.»

»Viisainta olisi, että Mabel muuttaisi toiseen veneeseen», Jasper ehdotti. »Minun veneeni on tyhjä, ja Tienviitta myöntää veden päällä liikkuessamme minun silmäni tarkemmaksi kuin omansa.»

»Siihen suostun mielelläni, nuori mies; vesihän on teidän erikoinen alanne. Tuokaa vene lähemmäksi, että Mabel voi siirtyä siihen.»

Mabelin muutettua Jasperin veneeseen erkanivat veneet toisistaan jatkaen matkaansa samalla varovaisuudella kuin siihenkin saakka. Tuskallisen tunteen herätti jokaisessa ahtaan salmen lähestyminen, sillä melkein varmaan saattoi aavistaa vihollisten tekevän kaikkensa päästäkseen sille kohdalle ennen heitä, — ja yritys päästä pimeässä salmen läpi näytti tuskin mahdolliselta, kun Tienviitalla oli se käsitys, että intiaanit olivat jakaantuneet kahteen osastoon kulkien kumpaakin rantaa pitkin ja odottivat tilaisuutta anastaa veneet, kun ne lähestyisivät rantoja. Jos vene kolahtaisi kalliota vasten, niin se jäisi siihen, ellei särkyisi palasiksi, ja silloin Mabel varmasti joutuisi vainoojien käsiin. Suurinta varovaisuutta tuli sentähden noudattaa. Veneet jatkoivat rauhassa matkaansa, kosken kohina alkoi kuulua, ja ennen pitkää oli virta vienyt ne ahtaaseen väylään. Parikymmentä kertaa uhkasi kuohu täyttää veneen, mutta vankan käden ohjaamana suoriutui se aina onnellisesti. Kerran näytti siltä, kuin Jasper olisi menettänyt mahtinsa kosken pyörteissä, ja vene pyörähti ympäri; mutta ponnistaen kaikki voimansa sai hän kuitenkin veneen oikeaan väylään, ja hetken kuluttua se liukui jälleen rauhallisesti kosken alapuolella tynesti juoksevaa vedenpintaa.

»Ei hätää enää», huudahti nuori mies iloissaan. »Vaara on ohi, ja te voitte toivoa jo tänä yönä saavanne tervehtiä isäanne.» — »Jumalan kiitos, Jasper! Teitä kiitän suuresta onnestani.» — »Tienviitta voi täydellä syyllä omistaa suuren osan tätä ansiota. Mutta mihin on toinen vene joutunut?» — »Minä näen jotain veden pinnalla läheisyydessänne. Eikö se liene ystäviemme vene?»

Muutamalla aironvedolla oli Jasper kysymyksessä olevan esineen rinnalla. Se oli toinen vene, mutta tyhjänä ja kumollaan. Nuori mies oli tuskin päässyt täyteen selvyYTEEN asiasta, kun hän jo alkoi katsella ympärilleen nähdäkseen uivia seuralaisiaan. Suureksi ilokseen hän näki Capin uivan virtaa alaspäin. Vanha merimies oli pitänyt hukkimista parempana kuin joutumista villien kynsiin. Hänet saatiin suurella vai-

valla nostetuksi veneeseen. Mitä Tienviittaaan tuli, niin arvasi Jasper hänen kahlanneen rantaan, sillä hän tiesi, ettei hän jättänyt käsistään rakasta pyssyänsä.

Loppumatka suoritettiin nopeasti. Jonkun ajan kuluttua alkoi kuulua kaukaista kohinaa. Jasper selitti seuralaisilleen sen olevan järven aaltojen tyrskyntää. Heidän eteensä aukeni matalia niemekkeitä, joiden välissä oli lahtia.

Tällaiseen lahteen ohjattiin vene, ja se liukui äänetönnä hiekkarantaan. Hetken kuluttua seurue kulki linnoituksen etuvartioston ohi, portti avattiin, ja Mabel kohtasi syleilyssä isänsä, joka hänelle oli ollut kuin vieras.

Tienviitan muista seikkailuista kerrotaan myöhemmin ilmestyvässä kirjassa, jonka nimi on »Taistelu Tuhatsaarilla».

Mailta ja Meriltä

Seikkailukirjasarja, toimittaa Teuvo Pakkala. Kukin kirja maksaa ainoastaan
..... 25 penniä .....

- N:o 31. **Hämähäkilaakso** y. m. tarinoita.
- N:o 30. **Oswego-joella**. Intiaani-kertomus.
- N:o 29. **Apu hädässä**. Sveitsiläinen seikkailukertomus.
- N:o 28. **Rajalahden torppa**. Kertomus 1808/9 vuoden sodasta.
- N:o 27. **Yö valaskalan selässä**.
- N:o 26. **Susien saaliina**. Seikkailu pohjan pimeillä perillä.
- N:o 25. **Aarnihauta** ja muita seikkailukertomuksia.
- N:o 24. **Vuoren vanhus**. Erinomaisia eläintarinoita
- N:o 23. **Pyörremyrskyn hyvätyö**. Kaksi jännittävää kertomusta.
- N:o 22. **Kohtalonsa tietä**. Kaksi kertomusta.
- N:o 21. **Tiibetissä vankina**. Jännittävä kertomus retkeilijän seikkailuista.
- N:o 20. **13-vuotias sankari**. Kertomus buuri-sodasta.
- N:o 19. **Saarroksissa**. Ranskan ja Saksan viime sodasta.
- N:o 18. **Eksyksissä präria-aavikolla**.
- N:o 17. **Lumimyrskyssä**. Kolme kertomusta.
- N:o 16. **Sidi Numan ja hänen hevosensa**. Uusia kertomuksia arapialaisesta sarjasta 1001 yön tarinoita.
- N:o 15. **Nini**. Kertomus Ranskan vallankumousajoilta.
- N:o 14. **Kaksijalka**. Kertomus siitä miten ihminen on tullut luomakunnan herraksi.
- N:o 13. **Apahien hyökkäys**. Seikkailuja kaukaisessa lännessä.
- N:o 12. **Yö metsästäjän kodissa**. Neljä seikkailurikasta kertomusta.
- N:o 9—11. **Nansenin pohjoisnaparetkiltä**. N:o 9. Laivalla napameritse. N:o 10. Suksilla ja kajakkilla. N:o 11. Talvea saarella nimettömällä.
- N:o 8. **Musta kaleerilaiva**. Merikertomus v:ltä 1599.
- N:o 7. **Tito**. Jännittävä kertomus arosudesta.
- N:o 6. **Ihmeitten maassa**. Kreikkalaisia satuja.
- N:o 5. **Ksi-Ksin luolan ihmelukko**. Itämaalainen seikkailukertomus.
- N:o 4. **Kylmä sydän**. Peikkotarina.
- N:o 3. **Aamukellot**. Tarina uljaasta Veronika-neidosta.
- N:o 2. **Taistelu paalumajalla**. Kertomus Amerikan aarniometsistä.
- N:o 1. **Karkuri**. Kertomus Tyynenmeren saarelta.

.....
Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsingissä